

3

fejér megyei

könyvtáros

XI. ÉVFOLYAM, AUGUSZTUS

1971

FEJÉR MEGYE KÖNYVTÁROSAINAK TÁJÉKOZTATÓJA

3

fejér megyei könyvtáros

XI. évfolyam

1971

augusztus

FEJÉR MEGYE KÖNYVTÁROSAINAK TÁJÉKOZTATÓJA

tartalom

	KÖNYVTÁROS PÁLYA - KÖNYVTÁROSHIVATÁS 1971	
	A Fejér megyei Könyvtáros ankétja (GÉVAY ÁGNES, SUDÁR IVÁNNÉ, TANKA JÁNOS, VADÓCZ PÁL és VENESZ BÉLA válaszai)	3
MOLNÁR ISTVÁNNÉ	Az olvasók irodalmi izlésének fejlesztéséért	23
CSUKLY ALAJOS	Könyvhét - írók és könyvek nélkül...	27
	K ö n y v t á r r ó l k ö n y v t á r r a	
	Az MTA Mezőgazdasági Kutató Intézete erdőháti Gazdaságának könyvtárai (nl)	29
	Uj könyvtár született (nl)	34
	A l a p o k b a n o l v a s t u k	
	Mikor "nehéz a gondolatot szóba bujtatni"?	35
	E z t l á t t u k	
	Fehérvári ifju könyvbarátok (nl)	36
	A jó munkához jókedv kell	37
	K ö n y v e s p o l c	
	1971. május - június (H.É.)	38
	H i r e k	41

Fejér megyei

K ö n y v t á r o s

Fejér megye
könyvtárosainak
tájékoztatója
(Körlevélként)

A 14., 18., 22., 26., 33. lapon

M. TÓTH ISTVÁN festőművész grafikái

SZERKESZTI

a Szerkesztő Bizottság

Tagjai:

Dr. Csongor Endréné,
Gévay Ágnes, Juhász Jenő,
Neményi László,
Tóth György István

KIADJA

a Vörösmarty Mihály
Megyei Könyvtár
Székesfehérvár,
Bartók Béla tér 1.
Telefon: 26-84
Felelős kiadó:
Dr. Csongor Endréné

KÉSZÜLT

a Vörösmarty Mihály
Megyei Könyvtár
házi sokszorosítóján
400 pld. - Rominor
7103 - Székesfehérvár

E S Z Á M U N K M U N K A T Á R S A I

CSUKLY ALAJOS, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár munkatársa; GÉVAY ÁGNES, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár munkatársa; MOLNÁR ISTVÁNNÉ, a székesfehérvári Velinszky László Városi Könyvtár vezetője; SUDÁR IVÁNNÉ, a Dunai Vasmű Vörösmarty Könyvtárának vezetőhelyettese; TANKA JÁNOS községi könyvtáros, Aba; VADÓCZ PÁL községi könyvtáros, Kisláng; VENESZ BÉLA, a dunaujvárosi József Attila Városi Könyvtár igazgatója

---

A boritón Dési Huber István Olvasó munkás című festményének reprodukciója

Könyvtáros pálya – könyvtároshivatás

— 1971 —

A Fejér megyei Könyvtáros szerkesztősége hét kérdéssel fordult a megyében élő, régóta tevékenykedő könyvtárosokhoz. Ankétünk célja volt, hogy érzékletesen feltárjunk valamit abból a kevésbé ismert világból, amely a könyvtári munka személyi oldalában oly jelentős szerepet játszik: vajon a szakma közismert objektív követelményei – a feladatok, feltételek, lehetőségek szembesítése révén is – milyen színezetet kapnak a szubjektumban, s hogyan fogalmazódnak az egyén gondolkodásának, törekvéseinek kapcsolatában, a gyakorlat számára. Ha csak mikrofényképezés is ez a szerény vállalkozás, a maga nemében része valóságunknak: dokumentum. Az alábbiakban a szóbeli és a beérkezett írásos válaszokból az érdeklődésre számot tartó, leginkább tanulságosokat közöljük:

1. Köztudott, hogy a közművelődési könyvtári munka napjainkban egyre inkább speciális alkatu embert, nem mindennapi tulajdonságokat és sokszor ellenszolgáltatással meg sem téríthető teljesítményeket követel. Egyesek szerint a könyvekkel való foglalkozás – legalább is a múltban – egyfajta menedéket jelentett a cselekvésből kiszorult, vagy az élet drasztikumaira túlérzékeny ember számára. Vajon mi maradt meg ebből? Visszagondolva eddigi életére, hogyan látja utját: mi vezette el, milyen tényezők befolyásolták elhatározásáig, hogy erre a pályára lépjen?

2. Megváltoztatták-e a gyakorlat tapasztalatai azt a szakmájáról korábban kialakított képet, amely éppen erre a pályára vonzotta? Miben csalódott? Talált-e azután foglalkozásában valamilyen új értelmet, amelyet a korábbi elképzelések helyébe állíthatott?

3. Az új irodalommal és az olvasókkal való mégoly igényes, egyéni foglalkozás ellenére is a könyvtári munka az azonos techni-

ka, a hasonló helyzetek, ismétlődések folytán idővel gépiessé, rutinná szürkülhet, és így az egyéniség kellő kibontakozása helyett annak beszűkülését eredményezheti. Érti-e Ön ennek veszélyét, és hogyan védekezik ellene?

4. Elégedett-e szakmájában elért eredményeivel? Ugy is értjük: munkájába fektetett energiából megtérült-e érzékelhetően annyi, ami már örömmel töltheti el?

5. A közművelődési könyvtárosok bevallott gondja: a folyamatos, állandóan bővülő könyvismeret megszerzése. A nagymérvű másirányú leterhelés munkában, családban, tanulásban odavezethet, hogy a könyvtárosnak - paradox módon - nem jut elég ideje az olvasásra. Kérdésünk: a könyvekkel való felületes ismerkedésen túl, mikor és mennyi időt fordít - rendszeresen vagy esetenként - olvasásra? Mit kell ezért félretennie?

6. A könyvtáros eredményes munkáját - amely a szellemi kultúra terjesztésével fontos nevelő, társadalomépítő szerepet tölt be - ma még megoldatlan vagy nem kielégítően megoldott gondok, hátráltató tényezők akadályozzák. Ön melyik elhárítását tartja a legsürgetőbbnek, és milyen megoldást javasolna?

7. Mi ragadta meg leginkább a figyelmét a III. Országos Könyvtárügyi Konferencia anyagából? Miben látja ennek legfontosabb, az Ön személyes munkáját is érintő eredményét?

G É V A Y Á G N E S

a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár olvasószolgálati csoportjának
vezetője

1.

Leninre az olvasás épp annyira jellemző, mint az,
hogy forradalmár volt

Elterjedt közhely, még ma is sokan úgy vélik, hogy a könyvekkel való foglalkozás menekvés, vagy legalábbis menedék az élet dolgai és a cselekvés elől. Lehet, hogy voltak a múltban, vagy esetleg vannak ma is, akik csak ilyen céllal olvasnak. De a könyvtáros pályán még a múltban sem ért el eredményt, aki pusztán elzárkózni óhajtott a könyvek közé. Azok a neves könyvtárosok és bibliográfusok, akiket könyvtáros-példaképnek tekintünk, mind az életet jól ismerő, küzdő és cselekvő emberek voltak, Bod Pétertől Szabó Ervinig - hogy csak a magyaroknál maradjunk. Érdekes, a közvélemény még az olvasni szeretőket is hajlamos elvonuló, érzékeny és nem is egészen e világra való lényeknek minősíteni, megbélyegezve őket a pejorativ "könyvmoly" kifejezéssel. Hogy középkori kolostori könyvtárakat, vagy vigjátéki különc-figurákat képzelnek-e ilyenkor maguk elé nem tudom. De tény, ha az olvasó ember fi-

guráját a közvéleménynek kellene megrajzolnia, vagy szoborrá formálnia, a mintákat nem olyan egyéniségekről vennék, mint amilyen Mátyás király volt vagy Zrinyi Miklós, a költő és hadvezér. Leninről még kevésbé szokott az embereknek az olvasás eszébe jutni, pedig rá ez épp annyira jellemző, mint az, hogy forradalmár volt. Azt pedig még kevesebben tudják, hogy rendszeres könyvtárhasználóként Lenin jól ismerte kora európai könyvtárait, könyvtári viszonyait.

Számomra gyerekkoromtól természetes volt, hogy az iskola mellett a könyvtár a legelső, a legfőbb és a leginkább elérhető művelődési és tájékozódási intézmény, s nekem könnyű is volt ezt megtanulni. Édesanyám, ahogyan az iskolába, valamilyen könyvtárba is mindig beiratott, bárhol laktunk is. Mert otthon kevés könyvünk volt. S mivel sokat költözködünk és így tapasztalhattam a különféle könyvtárak közti különbségeket, korán kialakultak ilyenirányú igényeim is. A pályaválasztás idején pedagógus akartam lenni. De ezt úgy képzeltem, hogy az egyetemen a magyar-könyvtár szakra megyek. Olyan irodalomtanár szerettem volna lenni, aki tanítványait elsősorban olvasni és könyvekkel bánni, irodalmat használni tanítja meg. Életem körülményei azután úgy alakultak, hogy a

pedagóguspálya nem, a könyvtár viszont nyitva állt előttem. Így lettem 1955-ben segédkönyvtáros. Később azután évekig tanítottam, voltam iskolai könyvtáros is. Valójában ma sem tudom megmondani, hogy melyik pálya inkább a nekem való. De a könyvtárban még az iskolánál is - pedig vidéken tanítottam - nagyobb szükség volt a munkámra.

Számomra a könyvtári munka nehezebb, mint a tanítás. A könyvtár még többféle képességet, néha valóban egészen "speciális alkatu embert" követel. Türelem, önfegyelem, állandó önképzés épp úgy szükséges, mint a nevelői pályán, emellett még több pszichológiai érzék és ismeret, szervező készség és sokirányú tárgyi tudás is. Ennyi követelménynek nehéz megfelelni.

2.

Sokszor csalódtam - önmagamban

Hogy miben csalódtam a könyvtárosi pályán? Sokszor, igen sokszor csalódtam - önmagamban. S menteni magam legfeljebb csak azzal lehetett, hogy szakmánkban rohamosabb a fejlődés, az átalakulás. A modern iskola is keresi a korszerű formákat. De a könyvtári munkában még sokkal kevésbé tudunk támaszkodni kiforrott, kialakult módszerekre. Mindez azonban nemcsak lehangol, hanem ösztönöz is.

Az első két kérdésre talán túl hosszan válaszoltam, De a továbbiakra ezek után már röviden is felelhetek, hiszen az indokok az eddigiekből következnek.

3-4.

Könyvtári technikánk lehetne gépesített

A könyvtári munka során rutin, gépiesség veszélye soha sem fenyegetett. A helyzetek soha sem azonosak. Minden olvasó más, sőt minden olvasó is minden nap más, mert - emberek. Könyv is sokféle van. Rossz könyv is van. De még a rossz könyvek is csak abban hasonlítanak egymásra, hogy rosszak. Ezt megállapítani azonban még az irodalomkritikusok számára sem mindig rutinfeladat. És aki számára az, még annak is hátra van a neheze, hogy véleményét közérthetően és hitelesen bebizonyítsa. A könyvtári technika? Lehetne gépiesebb, illetve inkább: gépesített. Ami pedig nem végezhető géppel, azt ötletesebben, racionálisabban kellene megszerveznünk. Nem érzem a beszükülés veszélyét. Inkább az erőmet és egyéni képességeimet sokszor meghaladó feladatok sokaságát és súlyát.

S ezzel feleltem a negyedik kérdésre is: nem vagyok elégedett az eredményeimmel. Mégis örömmel tölt el, ha az olvasókat figyelem, akik szívesen jönnek a könyvtárba, és jól érzik magukat itt. Évről-évre naponta 200-300 ilyen olvasó tölti meg a könyvtár helyiségeit. Ez Székesfehérvár lakosságához képest nem sok, s a város többi könyvtáraiba sokkal kevesebb ember fér be, mégis jó érzés éppen azok között lenni, akik már rátaláltak a könyv örömére, hasznára.

5.

Hol vegyen a könyvtáros ennyi időt?

Az ötödik kérdésre nehezen - és csak hosszas mérlegelés után - tudok felelni. Nagyon rendszertelenül olvasok, de ennek oka részben egyetemi tanulmányaimmal függ össze. Félek azonban, hogy az egyetem elvégzése után sem lesz sokkal jobb a helyzet. Hiszen nyelvek elsajátításával kellene folytatnom a tanulást, sok az elolvasandó szakirodalom, a társadalomtudományi és irodalmi folyóiratokat alaposabban el kellene olvasni, és csak ezután jöhet a szépirodalom. Hol vegyen a könyvtáros ennyi időt? Munka közben persze, sok minden "ragad" az emberre; ez a pálya haszna, ez a mi "nyereségrészesedésünk". Persze, legfeljebb tájékozódásnak minősíthetnénk. Olvasásra, elemzésre csak munka után, szabadidőnkben van mód. Szabadidőnk pedig kevés. S ez bizony összefügg anyagi lehetőségeinkkel is. Kisebb-nagyobb anyagi gondok, családi problémák, megoldatlan és reménytelen lakáshelyzetek - általános a könyvtárosok között. Én napi 4-5 órát olvasok vagy tanulok - gyakran éjszaka. Egy családanya, s mindaz, akinek személyére szóló, külön szobája nincs, ezt nem teheti meg. Színházba, moziba, hangversenyre sokszor a könyvtári esti munkaidő miatt is nehéz eljutni. Ha olvasni akarok egy napon, semmiképp sem mehetek társaságba, sportolni, de még sétálni sem. Televízióm szerencsére nincs, így ez nem csábit. De ez sem megnyugtató megoldás; maholnap csodabogárnak tekintik az embert, ha nem ismeri az előző esti tv-programot.

6-7.

Az olvasásnak és a könyvtáraknak még mindig nincs
kellő társadalmi rangja

A könyvtárosok munkáját többek között az hátráltatja, hogy rajtuk kívül még kevesen ismerik el a könyvtárak alapvetően fontos társadalom-építő szerepét. Véleményem szerint az olvasásnak és a könyvtáraknak még mindig nincs kellő társadalmi rangja. Az olvasómozgalom szót már mindenki ismeri. De sajnos, sokszor olyanok is emlegetik, akik maguk is alig olvasnak, s ha olvasnak is, csak igen keveset és egyoldaluan, a könyvtárról még azt sem tudják, merre van. Sokat segíthetnének ezen a téren az iskolákon kívül a tömegszervezetek is. Ezért fűzök reményeket ahhoz, ami nemcsak a könyvtárosok, de a népművelők országos konferenciáján is elhangzott 1970-ben: a könyvtárakat a közművelődés alapintézményeivé kell nyilvánítani. Ez sokat jelenthet az igazibb társadalmi rang és a könyvtárügy jobb anyagi lehetőségei révén.

S U D Á R I V Á N N É

könyvtárvezetőhelyettes, Dunaujváros

1-2.

Szerencsés véletlen volt

Bizonyára nagyon érdekes képet kapnánk, ha a megyénkben dolgozó valamennyi könyvtárost megkérdeznénk, miért választotta ezt a pályát, vajon tudatosan készült-e erre. Sokan válaszolnák, hogy a véletlen vezette őket könyvtári munkához, mint ahogy engem is. Nem mondhatom, hogy már gyermekkoromban vonzott a könyvtár, sem azt: érettebb fejjel határoztam el, hogy könyvtáros leszek. Érettségi után véletlenül megtudtam, hogy könyvtárost keresnek Enyingen a járási könyvtárban. Mivel nem volt állásom, jelentkeztem és - felvettek. Itt ismerkedtem meg a könyvtári munkával, melyet addig csak a kölcsönző pult másik oldaláról láttam - olvasóként... Visszagondolva a könyvtáros pályán eltöltött évekre, úgy látom, szerencsés véletlen volt ez a "pályaválasztás." Hogy miért? Mert megszerettem a könyvtári munkát, s hivatásomnak tekintem az első, könyvtárban eltöltött munkanap óta. Elég hosszú időt töltöttem el ezzel a szép tevékenységgel; az első években Enyingen a járási könyvtárban, majd a Dunai Vasmű Vörösmarty Könyvtárában, ahol jelenleg is dolgozom, s közben elvégeztem az egyetemen a könyvtáros szakot.

3.

Az igazi könyvtáros munka nem válhat rutinná több év után sem

Évek során a könyvtári munkát részleteiben megismerve, bizonyos munkák valóban mechanikussá válhatnak. De az igazi könyvtáros munka, az olvasókkal való foglalkozás, a tájékoztatás, úgy vélem, nem válhat rutinná több év után sem. A könyvtáros eredményes tevékenységét nem lehet közvetlenül érzékelni. A számok mögött olvasók - emberek vannak, érdeklődő felnőttek vagy fiatalok, akik nem csupán azért járnak könyvtárba, mert ráérnek és az olvasást hasznos időtöltésnek tartják, hanem számtalan problémájukra, kérdésükre várnak választ. Így a könyvtáros napról-napra más, nagyon is árnyalt feladattal találja szemben magát, s tájékozottságán - természetesen a könyvtár állományán is - mulik, hogy olvasói választ kapnak-e problémáikra.

4.

A könyvtári munkában nagyon nehéz lemérni, hogy a befektetett energia megtérül-e és - főleg mikor térül meg. Apró mozzanatok, néha az ol-

vasók egy-egy köszönő szava jelentenek örömet. Mit mondjak még? A végzett munka egyik mércéje az olvasók bizalma.

5.

Sokszor csak ujságolvasásra jut időm

Meglehetősen nehéz arra válaszolni, hogy mikor és mennyi időt fordítok olvasásra. Nagyon sok mindentől függ, a háztartás és a család mellett sokszor csak ujságolvasásra jut idő. Irigykedve figyelem azokat az olvasókat, akik egy alkalommal 4-5, terjedelemre is meglehetősen nagy könyvet visznek el és egy hét múlva ujakért jelentkeznek. Ennyi időt nem tudok olvasásra fordítani. Bármennyire is szeretek olvasni, ezért a család más irányu programját nem lehet félretenni. Télen általában több idő jut olvasásra, mint a kiránduló szezonban.

6.

A könyvtáros eredményes tevékenységéhez mindenekelőtt korszerű feltételek, jól felszerelt könyvtárak kellenek. A legnagyobb segítséget az jelentené, ha a könyvek a megjelenés után sokkal rövidebb idő alatt jutnának el a könyvtárakba, mint ahogyan az elmúlt években történt.

7.

Nagyobb együttműködést a könyvtárak között

Érdeklődéssel olvastam a Könyvtárügyi Konferencia anyagát. Örömmel tapasztaltam, milyen hangsúlyosan foglalkoztak a szakirodalmi tájékoztatás fontosságával és a könyvtárak együttműködésével. Tapasztalataim szerint is igen fontos ez, a tájékoztatás igénye szinte napról-napra növekszik. Egyre többen igénylik a könyvtártól, a könyvtárostól, hogy a legkülönbözőbb kérdésekhez megfelelő irodalmat tudjon adni. Az állomány összetétele, a helyi adottságok közismerten nem mindig teszik lehetővé a kielégítő választ. A jelenleginél nagyobb - és végre komolyan vett - együttműködés a könyvtárak között szélesíthetné ki csak igazán a szakirodalmi tájékoztatás lehetőségét.

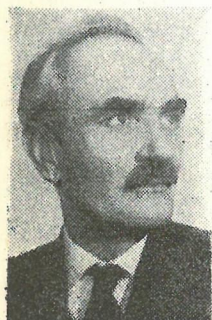
TANKA JÁNOS

tiszteletdíjas községi könyvtáros, Aba

1.

Életem egyik fő célja teljesült

Ha az ember mögött nemcsak a közelítő öregség, de a másfél évtizedes könyvtárosság tapasztalata is meghuzódik, akkor úgy érzi, jogot nyert arra, hogyha könyvtárosi szakügyekről ír, akkor azt minden "legömbölyítés", szólamozás nélkül, tehát őszinte emberien tegye. Lehet ugyan, hogy emiatt néhol ismétlésbe esik. Hosszu idő óta irogatok a Könyvtáros és a Fejér megyei Könyvtáros lapjain a községi könyvtárak napirenden levő problémáiról, s ez újra csak megerősít abban, hogy ezt tenni kell, s nem lehet elhallgatni, amíg a sok megoldatlan probléma közös. Problémája pedig csak akkor nem lesz a könyvtárosnak, ha a könyvtár ajtaját utoljára teszi be.

A falusi (jobb szó ez a községinél) könyvtárosok munkavállalása a könyvtárosság hőskorában - az 1950-es évek elejétől - máig is valóban hivatásérzetből fakadt. Mennyi példát lehetne említeni! Persze - hiszen emberek vagyunk - volt úgy is, hogy például a

kisfizetésű pedagógus a számára távol álló, de fizetéspótláshoz feltétlenül szükséges tyuktenyésztés vagy disznóhizlalás helyett a kisebb, de a szebb részt választotta: tiszteletdíjas községi könyvtáros lett. Tehát először szükségből; s ezt csak idők és tapasztalatok érlelték hivatássá, amikor már nem is akarta, de nem is tudta volna a könyvtárt ott hagyni, mert úgy érezte: legelsőbb rendű szellemi, társadalmi, sőt művészeti érdeklődését elégítette ki általa. - Tudok olyan falusi könyvtárosról, aki csak 6 elemijével kezdte, de leérettségizett, képezte magát, s megérdemelt kitüntetést kapott - könyvtárosként. - A főiskolát végzettek között is akadt néhány tanár, aki ugyan országos viszonylatban is ismert nevű lett, s akit a helyi szüklátóközösség félt elismerni; mint jó községi könyvtáros, feletteseinek a legmagasabb kitüntetését érdemelte ki. Mindezt csak annak bizonyosságául mondtam el, hogy csak az lehet valóban jó könyvtáros, aki ezt hivatásának érzi. Másként ő is csak hivatalnok. Ezek közül sok ott is hagyta a pályáját. - Ne szóljunk azokról, akik régebben az egyetemen a könyvtárosság mellett más szakot is végeztek, és most - tanítanak. Lehetséges, hogy jobban meg kellett volna fizetni őket. De hát meg van-e fizetve havi 70 Ft tiszteletdíjjal akár az a pusztai fiókkönyvtáros, aki emellett tanít is? Erre még a III. Országos Könyvtárügyi Konferencia sem tudott választ adni.

S mivel kérdezik tőlem, azért magamról csak annyit, hogy már elemista koromban "kiskönyvtárosa" voltam a debreceni, öreg Dávid Mihály tanító urnak, aki ha dicséretként rátette a kezét a fejemre, boldog voltam, mert az a kéz Kossuth Lajossal kezét fogott Turinban. Már ek-

kor elhatároztam, hogy könyvtáros leszek. Majd a kollégiumban sem olvasott nálam többet senki, noha ez az elmulasztott zenei és tornagyakorlatok rovására ment. S mennyi hátrányt szenvedtem azért, hogy mint önképzőkörelnök, "bevíttem" Adyt az eléggé vaskalapos tanáru kollégiumba, és hordtam társaimnak a "dekadens" Ady könyveit! - S mikor a megyei könyvtár megbizott azzal, hogy tiszteletdíjas községi könyvtáros legyek a teljesen elhanyagolt községi könyvtárunkban, életem egyik fő célja teljesült. Meg sem kérdeztem, mennyit kapok ezért.

2.

A tömegszervezetek vezetői nem értették meg a könyvtár kulturális szerepét

Hatalmas, szinte naiv elképzeléseket szőttem a kis községi könyvtár jövőjét illetően. Legfőbb célom volt, hogy az ott talált 75 olvasó kicsiny élesztős dobozban tárolt kartotékját százakra fejlesszem. De ehhez kevés volt a meglévő 560 kötet! A tanács még nem érezte szükségét a segítségnek. De felfigyelt erre a megyei könyvtár, s jöttek a kért könyvek százai. Megindithattam a széleskörű olvasószervezést, amelyet mint magyar szakos, alulról kezdtem a diákjaimnál, s ezeken és a személyes beszélgetéseken keresztül szerveztem a felnőttébb olvasók taborát. Ez máig is tulszárnyalja a 14 éven aluliakét. De akkor is csalódást okozott, hogy a tömegszervezetek vezetői nem értették meg a falusi könyvtár pótolhatatlan kulturális szerepét, s még látszólagosan sem mutattak példát abban, hogy felkeressék a könyvtárat. Egy-egy helyben hagyott kampányuk, mely kisebb tömegeket mozgatott volna, éppen személyes példamutatásuk nélkül mosolyognivaló kudarcba fulladt. De akkor is az vigasztalt, hogy akiket éveken át neveltem a könyvek szeretetére, ma is azok el nem maradó olvasóim. Csak az ő sokoldalú segítségükkel értem el, hogy az 1962-ben és 1963-ban a tiszteletdíjas könyvtárosok számára megtartott versenyen a mi könyvtárunk lett az első. Ekkor a csöpp dobozka 75 olvasója már 732-re nőtt.

3.

Irtam már róla, hogy az egyedüli községi könyvtáros, akinek nincs segítőtje, egy-egy zsufolt kölcsönzés alatt mennyire csak adminisztrátorrá válhat. Ezt csak úgy kerülhettem el, hogy régebbi diákaktíváim egyikét helyemre ültettem, s ismerve olvasóimat, köztük jártam, segítettem a kívánt könyv kiválasztásában. Így nem okozott problémát soha, hogyha a középiskolások részére az új irodalom műveiből kellett a kért könyvet megkeresnünk.

4.

A könyvtári munka soha nem befejezett

Persze az elért eredményekkel soha nem lehetünk elégedettek, mert a könyvtári munka soha nem befejezett: nemcsak évente, de hetenként új

feladatokat követelő. És éppen ez a szép és vonzó benne! Másként be-
szürkül a könyvtáros, az elért eredmények bepenészednek. Mindig legyen
új és újabb cél a könyvtáros előtt! Ha néha csak annyi jót végzett, hogy
egy új olvasót a számára legjobbnak vélt könyvvel "megajándékozott", vagy
egy már keresett könyvet régi olvasója kezébe ad, aznapra máris jó
munkát végzett... A könyvtárosnak mindig legyen megoldandó problémája!
Hiszen munkája örömeinek éppen az egyik forrása.

5.

Csak a könyvek szellemibirodalma határtalan

Közismert, hogy a jó szőlősgazda minden tőkéjét ismeri, bármennyi
fajta is legyen az. Így tud csak bő szüretre gondolva, szakszerűen met-
szeni. Így kellene a könyvtárosnak is minden könyvet ismernie, noha a
könyvállomány folyamatosan, állandóan bővül. (A múlt évben több mint
13.000 Ft. áru könyvet leltároztam be. Nem tanácsi pénzből!) De valljuk
be, ez majdnem teljesen illuzórikus feltevés, éppen ezért legnagyobb és
állandó problémája a könyvtárosnak, hogy ismernie kell legújabb könyv-
állományát is: égető megoldhatatlanság! De jó, ha így érzi, mert akkor
próbál is ezen segíteni.

A könyvtáros is ember, nem is az a túl fizetett, akinek egyéb dolga
sincs, minthogy csak az ujonnan érkezett könyveket böngészsze az e-
gyik könyvcsomag érkezésétől a másikig. Sőt! Sehogyan sem paradox az,
hogy "nem jut elég ideje az olvasásra". Nem is lehet erre ideje a csa-
lád, a tanulás vagy főhivatása teljesítése és más egyéb ok miatt. De
mégis! Egyetlen új könyv sem porosodhat az új könyvek asztalán, hogy
arról valami tájékozottságot ne szerezzen. Mindegy, milyen úton. Néha
be kell érnie azzal, hogy mit hoz róla a legújabb Új Könyvek vagy mit
a könyvtárnak járó lapok, folyóiratok kritikái. Ha az író már régebbi
műveiből ismeri, könnyebb a dolga. És vannak megbízhatóan tárgyilagos,
kritikai érzékű olvasói, megkérdezi az új könyv behozásakor véleményü-
ket, s ezekről pár szót rögzít grafittal a könyvkártyára. Bevált mód-
szer, csak jól kell ismernie az olvasókat. Nagyon nehéz évi 300-500, vagy
ennél is jóval több kötet új könyv értékében eligazodni, de kell rá
utat keresni. Ezt az olvasóknak a könyvtárosba vetett hite meg is kö-
veteli. - Hát még a legkisebb olvasók! Azt hiszik, a könyvtáros bácsi
minden meséskönyvet ismer: naiv kérdéseik bizonyítják. Ha nem ismeri a
könyv íróját, megy velük a könyvben lapozgatni, válogatni.

Ha megkérdezik, mennyi időt fordítok az olvasásra? - nagyon rövid
a válaszom: semmi hobbym, szenvedélyem nincs, amely az olvasástól elvá-
lasztana. Tehát minden szabad időmet az olvasással töltöm, de ez in-
kább az estére esik, sok másirányú elfoglaltságom miatt. Ebben csak rit-
kán akadályoz meg a rádió vagy a tévé műsora. Csak a könyvek szellemi
birodalma határtalan. S úgy érzem, ez a birodalom mindinkább tágul.

6.

Célszerű lenne, ha minden tanító és szakos tanár ismerné,
milyen könyvek segítenék elő munkája eredményét

A könyvtárosok eredményes munkáját némileg hátráltatja a tömegszervezetek vezetőinek távolmaradása a könyvtártól, de legalább tagjaik között propagálnák a könyvek olvasását, ha ez ugyan így nem lenne komikus. Ők ugyan találhatnak erre reálisnak látszó okokat, melyeket el lehet fogadni vagy inkább megérteni, de ez nem menti fel őket a felelősség alól. S ha a dolgok mélyére nézünk, ott a legsiralmasabb okot találjuk: nincsen a könyvtáradta kulturlehetőségre szellemi igényük! Ezen pedig segíteni már elkésett dolog. Az ezen való "siránkozást" ugyan túlhaladottnak látja a könyvtáros az 1970. évi 703. oldalán (cikkiró nélkül), mondván, hogy "a társadalmi elvárások számolnak a könyvtárak újfajta szolgáltatásaival". Hiszem, hogy így lesz, de addig a falusi kultúrának még óriásit kell fejlődnie. - Azt is mondja ez a könyvtárügyi konferenciáról szóló írás, hogy a könyvtárat "fontosságában talán mindjárt az iskola után kellene helyezni." Így vélem én is...

Tehát le kell menni a fundamentumig, vagyis falusi viszonylatban az általános iskola követelményeiig. Ha meg tudunk maradni a tárgyilagosság terén, mindig ide érünk. A falusi kultúra alapja ez az iskola, melyre helyben építünk a legtöbbször a helyben maradónak. Célszerű lenne, ha minden tanító és szakos tanár ismerné, milyen könyvek segítenék elő munkája eredményét saját területén, s ezeket a könyveket propagálná tanítványainak. Mennyi könyv van ezekből a községi könyvtárban! Akad ugyan ezekből sok az iskola ifjusági könyvtárában is, de különösen a váltott műszakban tanító iskolák nevelőinek erre alig jut idejük, forgalmuk tehát jóval kisebb a községi könyvtárénál, ahol pedig erre bőven van idő. De hadd irjam meg: a legtöbb nevelő évekig nem lépi át a könyvtár küszöbét. Hogyan tudná, hogy mely könyvek állnak ott tanításának segítségére?! A könyvtárosnak az is öröm, ha cédulák jönnek olykor a könyvtárba: keresd meg ezt és azt a könyvet. Évente egyszer jönnek osztályostul a harmadikosok környezetismereti óra keretében, tanítójukkal. Az eredmény: többen beiratkoznak a könyvtárba. Hát a többi osztály?

Nem mondok vele ujat, hogy nálunk isalegtöbb férfi az italboltokban s a presszóban fordul meg. (Elképesztő e boltok bevétele!) Ezek között alig akad könyvtári olvasó. - Az 1960-as évek elején megyei könyvtárunk a községi könyvtárakat olyan nyomtatott plakátokkal látta el, melyek felhívták a figyelmet a községi könyvtárra. Nem volt döntő tény, de sok eredménnyel járt, mert nem volt olyan nyilvános helye a községnek, ahol a plakátok ott ne lettek volna. Most sok könyvtárnak előfizetnek (vajon kik?) több olyan folyóíratra, amelyet tulságosan magas színvonala miatt senki át nem lapoz soha (pl. Nemzetközi Mezőgazdasági Szemle, Gazdálkodás stb.). De a könyvtárost arra nézve meg sem kérdezték, hogy mely folyóíratokra lenne szükség. Néhány drága és fölösleges periodika helyett ésszerűbb lenne ezt a pénzt akár félévenként váltakozó szövegű plakátokra költeni. És rögzítsük oda a tanácsok és téeszek irodáinak folyósóra is!

7.

A könyvtárak "napszamosairól" lehet a legkevesebbet hallani

Amikor ezt írom, nem ismert még az Országos Könyvtárügyi Konferencia teljes anyaga, de várják az ország könyvtárosainak jelentős részét

kitevő tiszteletdíjas községi és fiókkönyvtárosok, hogy lesz-e szó az ő problémáikról is. Róluk lehet ugyanis a legkevesebbet hallani. - Egy kis tulzással, de megszokott kifejezéssel őket lehetne nevezni a könyvtárak napszámosainak. Nemcsak csekélyke tiszteletdíjuk miatt (milyen találó kifejezés!). Küszködnek a tanácsokkal az 1968 elején az óriási mértékben leszállított könyvbeszerzési keretüknek legalább a visszaállításáért, néha ingyen fűtenek, takarítanak a könyvtárban, vagy nagykabátban kölcsönöznek; könyveket ragasztanak, képezik magukat, küzdenek a könyvtár iránti közönnyel; nem fáradnak meg a propagandában. Elismerésük mégis kevés; főképpen a helyi szervek által. S többet hallgatnak, mint panaszkodnak.

Dehát ők akarták, hogy könyvtárosok legyenek! Most már hivatásértük sem engedné el őket más területre.

Annál inkább fel kellene figyelni problémáikra, országos szinten is!

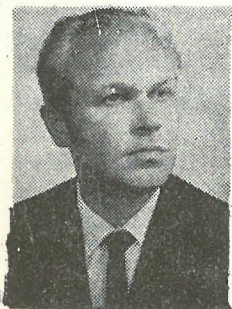

V A D Ó C Z P Á L

községi könyvtáros, Kisláng

1.

Az olvasók tettek könyvtárossá

Azt hiszem, vagyunk még egy páran régi könyvtárosok, akik nem sokat kezdhetnek ezzel a kérdéssel, s hogy úgy mondjam, zavarban vagyunk, mert nem tudunk rá igazán érdekes választ adni... Jőmagam is egyike vagyok azoknak, akik már a kezdetek óta foglalkoznak a könyvtárral, mégpedig nem is úgy választották, hanem kapták a feladatot. Kapták, mert nem volt más, aki csinálja. Annak idején fogalmam sem volt róla, mit vállalok, de az indulásnál nem is sejthettem, milyen jelentőségű és mekkora fejlődésnek néz elébe az általam megszervezett kis könyvtár. Mint fiatal könyvszerető tanácsotagra, rám esett a választás: felkérték, kezeljem én a községi könyveit. Amit a régi könyvek összegyűjtésével és ajándékozási akcióktól megerősítve elkezdhattunk, szívesen vállaltam, mert szerettem olvasni; persze társadalmi munkaként, mert tiszteletdíj akkor még nem volt.

A könyvtári munka így hozzántapadt, s végül is számomra mindig más volt, a szüntelen fejlődés során lett azzá, ami. Engem tulajdonképpen az olvasók tettek könyvtárossá... Bár nem volt megbecsült szakma, főleg kezdetben nem, mégis nekik köszönhetem, hogy ma is könyvtáros vagyok: az olvasóknak. Tíz-tizenegy évem van még a nyugdíjig; el sem tudom képzelni, mi lesz akkor, ha meg kell majd válnom tőle. Tény, hogy ez évek múlásával a követelmények egyre magasabbak, szerencsére - legalább is nálunk - ehhez a feltételek folyamatosan megerősödtek.

Ami pedig a kérdés másik felét illeti: nem hiszem, hogy létezhet ma egyáltalán olyan könyvtáros, akinek a számára ez a foglalkozás az életből való "menekülést" jelentené, sőt éppen ellenkezőleg! Falun ez még inkább elképzelhetetlen, hiszen itt mindenki ismeri a könyvtárost, és az olvasókkal való kapcsolatunk soha nem szorítkozik a kölcsönzés intézésével járó hivatalos formákra... Nem bujhatunk el a könyvek mögé. A ma könyvtárosa csak úgy állhatja meg a helyét, ha maga is résztvesz a közösség életében, és minden érdekli, ami ezzel kapcsolatos. Hát még ha a könyvtáros társadalmi funkciót is betölt, például ő a község párttitkára, mint az én esetemben is. De mit is mondhatok még? Bármennyire szeretjük is a könyvet, nem sajátíthatjuk ki magunknak, mert nem érte vagyunk, hanem az emberekért.

2.

A könyvtárral együtt nőttem fel

Említettem már, hogy nem készültem könyvtárosnak, a szó szoros értelmében nem úgy választottam ezt a pályát. Nem kellett döntenem, mint

egy mai fiatalnak, aki elhatározza, hogy jelentkezik Szombathelyre vagy az egyetem könyvtáros szakára. Minthogy előzőleg nem voltak elképzeléseim, nem is csalódhattam benne, akárhogyan is alakult a könyvtár sorsa; tulajdonképpen együtt nőttünk fel, fejlődöttünk a mai követelményekig.

3.

Mint a szőlősgazda a jó szüret után

A könyvtárba mindig érkeznek új könyvek és új olvasók. Mozgásukból kétszer ugyanaz a helyzet könyv - olvasó - könyvtáros között nem állhat elő. Folytonosan változik az emberek igénye, alakul izlésük is, és sokszor jönnek konkrét kérésekkel, amelyeknek az állománynak és a könyvtárosnak együtt, egyedileg kell megfelelnie. Ha ez a legfontosabb mindig sikerül, az ember olyasfajta elégedettséget érez, mint a szőlősgazda a jó szüret után, s ha évtizedek óta műveli ezt a kertet, ha már az alsótagozatos általános iskolásokkal megszeretteti az olvasást, látható lesz az eredmény is. A könyvtárosnak mindig öröm, ha egy-egy régi olvasója bejut az egyetemre, vagy jól megállja helyét az életben, hiszen ebből már a könyvtár is elkönnyvelhet valamit magának...

Nem hiszem, hogy a könyvtári munka gépiessé, rutinná válhatna, bármilyen régóta is végzi az ember.

4.

Ha meg lennék elégedve, már nem is lennék könyvtáros

Elégedett vagyok-e szakmámban elért eredményeimmel? - Nem! Ilyet el sem tudok képzelni. Ha meg lennék elégedve, már nem is lennék könyvtáros... Örömmel tölt el mindaz, ami a jó munkafeltételek megteremtését jelentette, ami előre vitte Kislángon a könyvtár ügyét. A régi olvasók, a 18 évvel ezelőttiek jóleső érzéssel is szólnak erről a fejlődésről. En viszont látom, hogy a könyvtár fejlesztéséért tett erőfeszítésekkel, anyagi ráfordításokkal és egyáltalán az állomány, a környezet változásainak mértékével nincs arányban az érdeklődés növekedése. Átmeneti jelenség ez? Vajon mi lehet ennek az oka? Szoktuk mondani, hogy a televízió elterjedése, bár nem merném állítani, hogy egyedül ez lenne. Ha az 50-es évek nagy betűhűségére gondolok, amikor a könyvtári kínálat mennyiségileg, de értékét tekintve is a maiak csak töredéke lehetett, főleg nem tartom kielégítőnek - hogy úgy mondjam - a jelenlegi olvasói keresletet. Igaz, időközben sokat fejlődtek az igények is, hiszen ma már nemcsak Jókait, Mikszátot, Móriczot, a magyar klasszikusokat keresi a falusi ember, hanem egyre inkább a mai élő irodalmat. Különösen így van ez a fiatalok, a KISZ korosztályuk körében. Ahogyan nőtt, gazdagodott állományunk, változtak lassan vele együtt az olvasói igények. Válogatósak lettünk. A falu sokfélést akar olvasni, de nem mindenki mindent, mint azelőtt. Talán a több mint 7000 kötetből nemcsak könnyebb, de nehezebb is a választás?...

Örömmel tölt el, hogy könyvtárunk nem csupán kiszolgáló hely, mint volt kezdetben, hanem valóban élet alakult ki körülötte; az emberek

hosszu időt töltenek a keresgéléssel, a folyóiratok olvasgatásával. Azelőtt a község vezetői ha be-benéztek vagy könyvet vittek, mindig hamar el is távoztak. Ma szívesen itt felejtkeznek, legyen az tanácselnök, gazdasági vezető, akárki. A fiatalság különösen jól érzi magát a könyvtárban, a "rajzó" uttörőktől a KISZ-esekig.

5.

Egy-egy megbízható olvasó beszámolóját is meg kell hallgatnom

Mikor, mennyit tudok olvasni? A sok társadalmi elfoglaltság nagyon megterheli a szabadidőmet. De arra, hogy a legszükségesebb ismereteket megszerezsem akár a napi sajtóból, folyóiratokból, vagy átnézzem az újonnan érkező könyveket - kell időt szakítanom. Az olvasásra, a mélyebb könyvismeretre pedig - furcsa, még az órát is meg tudom mondani - eszténként kilenctől-tizenegyig, féltizenkettőig kerülhet sor. Sokan már nyugovóra térnek, nálunk az ablak még világít: akkor olvasok. S néha éjjel is, amikor a napi gondoktól nem jön álom a szememre, előveszek egy könyvet - s ez megnyugtat. Napközben nem jut rá idő. A nyári hónapokban még talán, amikor kisebb a forgalom. Sajnos, valóban kevés az olvasásra fordítható időnk, olyannyira, hogy néha egy-egy megbízható olvasó beszámolóját is meg kell hallgatnom, figyelembe vennem, míg magam hozzá nem jutok az elolvasásához...

6.

Nagyon visszavetheti a fejlődést a könyvtáros személyének gyakori változása

Sokat beszélgettem könyvtárosokkal, különböző értekezleteken is szóba kerül, de tény, hogy a könyvtár működésének színvonala a község vezetőjétől is nagymértékben függ. Nekem nincs ezen a téren problémám, a könyvtárnak megvan a maga tekintélye. Lehet, hogy más községekben nincs így, és emiatt nehézséget okoz a fejlesztés, a bővítés szükségességének elismertetése is. Azt hiszem, jó eredményeket kell elérnie a könyvtárnak, hogy a megfelelő támogatást a vezetőktől megkapja. Legalább is ez jó biztosítéknak látszik. Ha 1952-ben kérjük a könyvtár bővítését, bizonyára nem kaptuk volna meg azt a pedagóguslakásnak szánt helyiséget, amelyet a közelmúltban elfoglalhattunk, - annak ellenére, hogy a község pedagóguslakás-hiánnyal küzd. A kulturális fejlesztés anyagi lehetőségei Kislángon sem eleve nagyobbak, mint másutt; amit sikernek könyvelhetünk el, azt jó szervezéssel, társadalmi összefogásból teremtettük elő. A téves támogatásból és a községfejlesztési alapból jutott félmillió forint épületünk felújítására; ezek a források azonban nem apadtak el a bővítéssel, hanem lehetőséget nyújtanak a további lépések megtételéhez is. Összegezve: tulajdonképpen a jó könyvtári munka legfontosabb feltétele a megfelelő nagyságrendű és jól felszerelt épület, helyiség, - ez nálunk megoldódott.

A tanácsi könyvtáros munkáját nagyon megnehezítheti, ha nem alakít ki jó kapcsolatot az iskolával. Egyes iskolai könyvtárosok - amint hal-

lottam már - sok bosszúságot okozhatnak, ha nem értik meg, hogy a gyerekek mindkét könyvtárra szüksége van. Mi sem sokra jutunk, ha éppen az iskolás gyermekek olvasatásával törődünk kevésbé: ha nem szeretjük meg velük már ebben a korban a könyvet, bizony, baj lesz a felnőtt olvasókkal is... Végül nagyon visszavetheti a fejlődést a könyvtáros személyének gyakori változása egy községben. Magam 18 éve végzem ezt a munkát, még elgondolni is rossz, mi lett volna itt, ha egy-két évenként másnak a kezébe kerül. Ahhoz, hogy a könyvtárosnak tényleges kapcsolata alakuljon ki olvasóival, a lakossággal, a vezetőkkel, idő kell, és nem is kis idő. Egyrészt nem lehet megengedni, hogy valaki is ugródeszskának tekintsen egy községi könyvtárat, ahonnan az egyetem, főiskola elvégzése után tovább léphet, másrészt az egyes tanácsoknak is körültekintőbben, az ügy fontosságának megfelelő komolysággal kellene kiválasztaniuk azt a személyt, aki tényleg alkalmas hosszú időre a könyvtárosságra.

7.

Annak, hogy a könyvtár művelődési alapintézmény, érvényre kell jutnia a fenntartók tudatában és gyakorlatában

Érdeklődéssel vártam a konferenciát, és olvastam a Könyvtárosban közzétett anyagokat. Ideje volt, hogy országos fórumon kapjanak helyet olyan kérdések, amelyek könyvtári téren megoldásra várnak. A könyvtár társadalmi rangja a jövőben csak növekedhet. Annak, hogy a könyvtár művelődési alapintézmény, viszont érvényre kell jutnia minden fenntartó tudatában és gyakorlatában. Igazi eredményekről majd akkor beszélhetünk, ha a konferencián fölvetett kérdések valóban tovább gyűrűznek a mindennapi gyakorlatban, és sorravesszük őket; csak ez tehet le újabb eredményeket a községekben is a kultura asztalára.

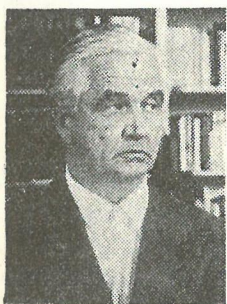
V E N E S Z B É L A

a dunaujvárosi József Attila Városi Könyvtár igazgatója

1.

A könyvek oltották belém az emberszeretetet és az értük folytatott tevékenység értelmét

Életemnek több évtizedére kell visszagondolnom, ha keresem azokat a mozzanatokat, amelyek végül is a könyvtárosi pályára tereltek. Már gyermekkorom olvasni tudó korszakának kezdetén nagyon szerettem a könyvet, a betűt, az olvasást. Válogatás nélkül, mindent, Emlékszem, második ele-

mista koromban "kivülről" tudtam olvasókönyvem, a benne lévő versekkel és prózákkal együtt. Szinte mágiikus erőt tulajdonítottam a betűnek. Minden író, nagyon okos, tudós embernek tartottam, betű szerint elhittem mindent, amit leírtak. A bibliát, a szentek legendáit éppen úgy, mint Sobri Jóska ponyva-történetét. Csodálatos világban éltem. Elolvastam a dunántúli kisközségben minden fellelhető könyvet. Pesten azután egy ismerősöm bemutatott egy jómódu orvosnak, akinek az akkori ismereteimhez képest óriási könyvgyűjteménye volt. Éveken keresztül tobzódtam az olvasás gyönyöreiben. Ekkor már 15 éves lévén, bele-

sodródtam az ifjumunkás mozgalomba. Hűvösvölgyi kirándulásaink közben megdöbbentő társadalmi igazságokról és igazságtalanságokról hallottam. Kritikus szemmel kezdtem vizsgálni saját világunkat és azt, amelyet a regények közvetítettek. Már nem hittem el minden szavát az írásnak, és szomjas lélekkel vetettem rá magam a társadalmi kérdésekkel foglalkozó irodalomra. Ezek végül is rendkívül érzékenyvé tettek minden igazságtalansággal szemben. Igazi marxista művekhez nem lehetett hozzájutni, de döntően megváltoztatta gondolkodásomat például Shaw Politikai ABC-je, London Vaspátája és Wells William Clissoldja. A belém nevelt vallásos nézeteket Wells könyve szinte elsöpörte. Most is nagy hatással voltak tehát rám az olvasmányok, de kinyitották szememet egy más, egy új világra, amely még nincs meg, még harcolni kell érte. Nem voltak mellettem azonban azok az emberek, akikkel együtt dolgozhattam, együtt vitakozhattam volna. Végül a harmincas évek derekán a véletlen összehozott egy titokzatos emberrel. Foglalkozása nem volt, ismerősömnél, ahol lakott, nem lehetett bejelenteni. Néha, csak úgy mellékesen, egy-egy könyvet adott elolvasni. Ezek hallatlanul felizgattak. Meglepődtem: hát ilyen is van? Bennük olvastam először a munkás összefogásról, a forradalomról. Az egy irányba fújó szegényemberekről, akiknek tüdejéből óriási szélvész kerekedik és elsöpri a gonosz gazdagokat. Ezekből a könyvekből tudtam meg, hogy a munkások és általában az emberek között milyen sok a tudatlan, a megszedíthető, és nagy-nagy szükség van művelődésükre. Ezek a könyvek oltották belém az emberszeretetet és az értük folytatott tevékenység értelmét. Titokzatos ismerősöm, úgy ahogy fel-

tűnt, olyan váratlanul el is tűnt. Jött a katonaság, a háború, és végül a felszabadulás.

Az élet újraindulása után azonnal a párt kulturális tevékenységében vettem részt. József Attila, Ady Endre verseivel, Móricz Zsigmond, Nagy Lajos stb. jeleneteivel lázitottunk a letűnt világ ellen. Az itt szerzett tapasztalataim megerősítették az irodalom hatalmába vetett hitemet. A velem együtt dolgozó kulturmunkások lelkesedése és a bennünket hallgató közönség érdeklődése sosem okozott csalódást. Hittünk a szó és az irodalom erejében, varázsában. Munkánkra felfigyeltek, nekem pedig felajánlották, ha elvégzek egy kulturpolitikai tanfolyamot, a népművelés valamelyik területén dolgozhatok - hivatásszerűen is. Választanom kellett: vagy a népművelés egész területét irányítom egy budapesti kerületben, vagy könyvtáros leszek. Én régi szerelmemet, a könyvet választottam. Magamon tapasztaltam a könyv, a nyomtatott betű formáló erejét és a belőle elsajátítható tudás örömét. Valóban hittem és ma ugyanúgy hiszek abban, hogy az embereknek szükségük van a könyvre, s nagy örömet jelent számomra ma is, ha egy-egy ember problémáját segíthetem megoldani a kezébe adott könyvvel.

2.

Semmiképpen sem csalódhat, aki több évtizede éli és szemléli a fejlődést

Választásomat máig sem bántam meg. Véleményem szerint csak azoknak okozhat csalódást a könyvtári munka, akik a jelenlegi állapotokba csöppennek bele. Az iskolában tanított ideális elképzelésekkel szemben jelentkezhet az a csalódás, hogy bizony nagyon kevés könyvtárban alakultak ki a szükségletnek megfelelő feltételek, akár az elhelyezési, akár a könyvállomány fejlesztési lehetőségeit szemléljük. Ám semmiképpen sem csalódhat az az ember, aki több évtizede éli és szemléli azt a fejlődést, melyhez eredményeképpen eljutottunk a "népkönyvtári ládától" mai könyvtárainkig. Munkám új értelme ezek után természetszerűleg az, hogy amit elkezdtem kicsiben és alacsony szinten, folytatom nagyban és egyre magasabb szintű célkitűzéssel. Hogy az elérték mögött egyre újabb és újabb célok tűnnek fel, hogy a célok elérése közben keserű tapasztalatok is rontják a kedvemet, nem változtat azon, hogy ez az araszolgatás meggyőződésem szerint fölfelé ivel.

3.

A szabad kezdeményezés lehetőségei szinte végtelenek

Szép pálya a könyvtárosi pálya, nagyon szép... Az elgépiesedés szerintem az embert nem veszélyezteti, sőt... a könyvtári technikát illetően sajnós, nem olyan olyan mérvű, amennyire én szeretném. Az egységes könyvtári technikára feltétlen szükség van. Az, aki szereti ezt a pályát, a szabad kezdeményezésnek olyan végtelen lehetősége nyílik meg előtte, amely talán egyetlen más területen sem lehetséges. Egy a fontos: hinniünk kell abban, hogy tevékenységünkre szükségük van az embereknek, a társadalomnak. Erről pedig a gyakorlat mindennap meggyőz bennünket.

4.

Csak a végeredmény okoz igazi örömet és büszkeséget

Sok évem már nem lehet hátra. Abban a helyzetben vagyok, hogy nem csak szakmában elért eredményeim számadását, hanem lassan egy egész életét vizsgálnom kell. Sokmindent megcsináltam, de sokkal több, amit terveztem és el szerettem volna végezni. Amit elvégeztem, úgy érzem, nem volt hiábavaló. Igaz, legtöbbször nem térült meg a befektetés teljes mértékben, de ez - azt hiszem - elsősorban az én hibám volt. Vagy tulzott reményeim voltak az eredményt illetően, vagy már a cél is hibás volt. Végeredményben, ha a mindennapi tevékenységemet vizsgálom, az apró sikerek és kudarcok végtelen láncolatát látom, amelyből a végeredmény okoz csak igazi örömet és büszkeséget. Harmincegy könyvtár 14 000 olvasója öt év alatt 2 millió kötetet kölcsönzött. A részletek? Nem érdekesek.

5.

Szinte állandóan hiányérzetem van

Évenként mintegy kétezer új mű jelentkezik bebocsátásra a közművelődési könyvtáraknál. Ha figyelembe vesszük, hogy a középszintű könyvtárak ennek legalább a felét beszerzik, elképzelhetetlen, hogy a könyvtárosok ennek a tömegnek számottevő részét elolvassák. Magam számára nem tűzhettem ki azt a célt, hogy az átlagos jó olvasónál többet olvassak. Legfeljebb tervszerűbben. Hogyan birkózhatunk meg a szépirodalommal? Azt hiszem, a könyvtárosnak nagyon nehéz még a jelentősebb írók összes művét is elolvasnia, viszont törekednie kell arra, hogy minden írótól olvasson valamit. Én így olvasok. Az el nem sajátított irodalmi alkotásokat a különféle tájékoztatások segítségével ismerem meg. S a szakirodalom? Ebben véleményem szerint egy bizonyos fokú tudománytörténet ismeretével minden könyvtáros tájékozódhat. Itt azonban nélkülözhetetlen, hogy a legfontosabb tájékoztató eszközök a birtokában legyenek, őket használni tudja. Sokat, átlagosan napi 2-3 órát olvasok. Nem érzem azt, hogy valamit emiatt elmulasztok, valamit félre kell tennem. Ennek ellenére szinte állandóan hiányérzetem van, különösen a több műves írók tekintetében.

6.

A legnagyobb visszahuzó erő a szakemberek hiánya

Az iskolán kívüli művelődés területén dolgozók szinte állandó készültségben vannak, hogy maguk és mások előtt bizonyítsák létük, munkájuk fontosságát, eredményességét. A népművelés területein ezt látványos rendezvényekkel, úgy ahogy megoldják. A könyvtár nevelő és társadalomepítő tevékenysége ezzel szemben szinte minden látványosságtól mentes. Igazán csak akkor érezni, hogy van, amikor csöndben dolgozik. Könyvtáraink továbbfejlődése ennek ellenére sem a közömbösség miatt akadozik.

Tulajdonképpen még a bérviszonyok sem a legrosszabbak, egyéb területekkel összehasonlítva. A legnagyobb visszahúzó erő napjainkban a szakemberek hiánya. De ez a helyzet a közművelődés egyéb területein is. Különösen égető probléma ez a falusi rész- és főfoglalkozású könyvtárosok esetében. Községi könyvtáraink olvasótábora (nem csak a száma!) a jelenleginél jóval magasabb szintű szolgáltatást vár, ami csak színvonalasabb könyvtári technikával lehetséges. Egy sor alapvető könyvtári munkát ma még nem látunk el megnyugtatóan. A szerzeményezés, feltárás, katalógizálás, tájékoztatás megfelelő szintű végzése az egyéb fejlettséghez viszonyítva nem kielégítő. A megoldás? Minden községnek ki kell nevelnie a maga képzett könyvtárosát. Kivülről jöttekkel ezt nem lehet megoldani.

7.

Közelebb jutottunk egy korszerűbb könyvtári törvény megalkotásához

A III. Országos Könyvtárügyi Konferencia feltárta azokat a problémákat, amelyekkel nap mint nap találkozunk. De talán feltárásról nem is lehet beszélni, inkább csak összegzésről. Ugy gondolom - és remélem is -, hogy közelebb jutottunk egy korszerűbb könyvtári törvény megalkotásához. A régi bizony már kissé elavult; kifejlődött könyvtáraink már feszegetik a kereteit. Egy ilyen konferencia természetesen nem oldhat meg gondokat, nagy nyilvánossága azonban ráterelheti az illetékesek figyelmét a megoldásra váró problémákra. Ezt a feladatát a konferencia, véleményem szerint betöltötte. Határozataival és megállapításaival egyetértek, de lényegében és közvetlenül jelenlegi munkámat nem befolyásolja, talán csak annyiban, hogy megerősített néhány törekvésemben.

AZ OLVASÓK IRODALMI IZLÉSÉNEK FEJLESZTÉSÉÉRT

Amikor 1967. március 21-én megnyílt Székesfehérvárott a Velinszky László Városi Könyvtár, mint az új intézmény vezetője, nagy kedvvel és a jövőre vonatkozóan merész elképzelésekkel láttam munkához. Feljogosítottak erre a kedvező feltételek, a szép új könyvtárépület, mely városunkban a mai napig szinte egyedülálló lehetőséget teremtett a modern, igényes könyvtári munkára. (Sajnos, egyedülálló lehetőséget, mert hozzá hasonlót azóta sem avathattunk, pedig az új lakótelepek könyvtári ellátatlansága nagyon indokoltá teszi, hogy több ilyen intézmény épüljön Fehérváron.)

A modernnek nevezhető, szépen berendezett épület tágas belső tere valóban impozáns volt, joggal nyerte meg a könyvtárosok és az olvasók tetszését. Nem volt szükségünk különösebb propagandatevékenységre, hogy az embereket idecsalogassuk; megtette ezt az esztétikailag igényes környezet. Akik megfordultak nálunk, vitték a könyvtár jó hírét, s jöttek az olvasók, egyre többen. A könyvállomány intenzív növekedésével rövid idő alatt eltűnt a szabadpolcos tér kezdeti "levegőssége", s ezzel korlátozódott az a lehetőség is, hogy rendezvényeink nagy létszámú közönségét - külön előadóterem híján - ideálisan elhelyezhessük. Nem volt tehát kevés az olvasónk, és tulajdonképpen sok hely sem állt rendelkezésre. Rendezvényeink tervezésénél így nyilvánvalóan nem azok a szokásos szempontok érvényesültek, amelyeket összefoglalóan "a könyvtár helyzetének megfelelő tartalom és irányu propagandamunka" kifejezéssel szoktak jelölni. Nem volt szükségünk - legalább is lényegesen nem - számszerű változásokra: a könyvtár népszerűsítésére vagy általában vett olvasótoborzásra, mégcsak összetételük megváltoztatását, újabb rétegek bevonását sem tartottuk a legsürgősebb feladatnak. Tulajdonképpen egy fő célunk volt: a beiratkozottak minél hatékonyabban használják könyvtárunkat, vegyék birtokukba, sajátítsák el az igazi értékeket. Egyetlen közművelődési könyvtár számára sem lehet közömbös, ha már az olvasó és könyv találkozásának technikai feltételeit megteremtette, hogy ez a találkozás tartalmilag milyen minőségű, vagyis az intézmény megtesze mindent azért, hogy állományának nevelő, emberformáló potenciálját felszabadítsa, kellően realizálja. A számszerű, jó eredmények önmagukban aligha lehetnek megnyugtatók, ha nem győződünk meg arról, hogy olvasóink mennyiben igénylik a tényleges értékeket, illetőleg fejlődésük adott szintje - esetenként és folyamatosan - milyen segítséget igényel a könyvtártól.

Tudjuk, hogy a szabadpolcos rendszer az olvasó és a könyvtáros viszonyát sok új lehetőséggel színezi, ugyanakkor az egyénnel való foglalkozásban magasabb színvonalat feltételez. Könyvtárosaink és én magam is sokat tudunk rendszeres olvasóinkról. Ismerjük igényeiket, fi-

gyelemmel kísérhetjük fejlődésüket. A személyes technikai és tartalmi segítségnyújtásnak, az irányításnak, befolyásolásnak azonban érthetően megvannak a maga korlátai és határai, ezeket a könyvtáros nem lépheti át büntetlenül. A sokféle ember sokféle egyéniség, akik közt biztonságosan eligazodni, eredményesen helytállni nem könnyű feladat a legtehetségesebb könyvtárosnak sem. Sokszor a mégannyira jószándéku ajánlás, rábeszélés sem tehet annyit az olvasóért, mint amennyivel maga az élmény segítheti a következő minőségi lépés megtételéhez. Ha ajánlunk is, a direkt intenciók helyett többre mehetünk az irodalmi élmény szuggesztív tolmácsolásával (vagy az erre való hivatkozással), már amennyire ezt az olvasóval való egyéni foglalkozás - és ki-ki képességei - megengedik.

És ezzel érkeztem el a rendezvények funkciójához; itt kell a könyvtáros "kezét meghosszabbítani", a felcsendülő műveket, az író élő szavait segítségül hívni. Nem hiszem, hogy egyetlen, normális viszonyok között működő könyvtár lemondhatna erről. Az élő szó erejével színvonalasan propagálni a jó irodalmat - nagy hatást kiváltó tevékenység és kötelességünk. Sokféle rendezvényről tudunk a különböző könyvtárakban. Ami talán a legfontosabb: csak céljaink pontos ismeretében tervezett és azoknak mindenben megfelelő, kellően előkészített és lebonyolított rendezvényeket helyeselhetünk. Amint a fentebb leirtakból már kiderült, a mi fő célunk az olvasók irodalmi izlésének fejlesztése volt - ezt akartuk a rendezvényekkel, és erre törekszünk ma is. Ugy vélem, indokolatlan kitérnem a tanfolyamokon is tanított, mindenki által ismert feltetelekre, szempontokra, amelyeket nem lehet figyelmen kívül hagyni a könyvtári rendezvények előkészítésénél - a tervezéstől a kivitelezésig, sőt, a rendezvények utóéletéig, az esetleges hatásvizsgálatig. Inkább a mi gyakorlatunkban szerzett néhány tapasztalatról számolnék be.

Mindenekelőtt könyvtárunk fekvése indokolja, hogy olvasóinkról - sőt szélesebb körben a városi fiókkönyvtári hálózat olvasóiról és a környék lakosságáról - ilyen értelemben gondoskodjunk. Környékünkéről ugyanis nemigen látogatják sem az Építők, sem a Helyőrségi Klub irodalmi programjait, hogy csak a leggyakrabban rendező, nem is távol eső két intézményt említsen. A Velinszky Könyvtár tehát kiesik a város irodalmi rendezvényeinek vonzásköréből. Estjeink látogatottsága minden tekintetben ezt igazolta. Közönségünk jelentős része dolgozó vagy középiskolás fiatal - főleg a Gépipari Technikum kollégiumából, de más középiskolákból is - és sok-sok felnőtt a környékről és a város különböző pontjairól. Közönség szép számmal jelent meg minden alkalommal; 50-nél kevesebben még soha nem voltak, de nem ritkák a 100-nál is több résztvevővel megtartott irodalmi estek, író - olvasó találkozók. A nagy látogatottság titka kettős: egyrészt igénykutatásra építjük a tervezést, s ilymódon olvasóink többnyire már könyveikből ismert alkotókkal, kedvenceikkel találkoznak; másrészt - lehetőségeinken belül - ügyelünk az igényességre, megkíséreljük az értékek szerinti válogatást, figyelemmel persze a kivitelezés színvonalára is. Ezért kérünk fel szívesebben hivatásos előadóművészt a művek tolmácsolására, de azért is, mert egyes amatőr versmondók gyengébb szereplései után olvasóink is szóvá tették az értékbeli különbségeket. A helyi írók, tanárok köz-

remüködése általában tetszéssel találkozott. - A kezdeti igénykutatás az olvasók személyes megkérdezésével kezdődött, s ma ott tartunk, hogy önként fordulnak hozzánk kéréseikkel, javaslataikkal. Egy év során anynyi kívánság "beérkezik", hogy - egy kis válogatással - kész is a következő évi program. Olvasóink kérték például, hogy az ősszel rendezzünk Jankovich Ferenc emlékestet - nyilván örömmel engedünk az ilyen kezdeményezésnek. Itt kell elmondanom, hogy teljesíthetetlen kérések, amelyeket színvonaluk miatt nem vállalhattunk volna, eddig nem fordultak elő. Talán elég csak utalnom rá, hogy mindezt nem az igények valamiféle automatikus kiszolgálásával tesszük; az általános tartalmi szempontokon kívül az aktualitás, az évfordulók is szerepet játszanak a tervezésben. Arra is figyelünk, hogy bizonyos rendezvények, mint például legutóbbi Ady-estünk, akkor kerüljenek sorra, amikor az iskolai oktatást támogatják, tehát a tanterv szerinti időpontot kissé megelőzzék. Arra is lehetne példát említenem, hogy az igényes, de nem kellően megalapozott rendezvények sem vezethetnek sikerhez. Még kezdetben, 1967. őszén indítottunk egy érdekes sorozatot "Modern irodalmi irányzatok" címmel. A francia új regényről, valamint a beat nemzedék irodalmáról és zenéjéről tartott két illusztrált előadás iránt nem mutatkozott a várt érdeklődés, nem folytathattuk tovább. Olvasóink közül akkor még nem sokan igényelték ezeket a témákat.

Az elmúlt évek ún. nagy rendezvényei közül három kifejezetten ifjúsági volt, egy pedig - 1969-ben - az Ünnepi Könyvhét megyei megnyitója. 1967. júniusától 1971. tavaszáig összesen 20, előadóművészek közreműködésével rendezett előadás, író - olvasó találkozó, szerzői est, emlékest vagy egyéb irodalmi program volt a Velinszky László Városi Könyvtárban, több mint másfélezer látogatóval. A rendezvények során nálunk járt írók (betűrendben) a következők voltak: Bella István, Benjámín László, Csóóri Sándor, Fekete Gyula, Földes Péter, Garai Gábor, Gál Sándor, Jávor Ottó, Kalász Márton, Lázár Erwin, Nagy László, Santa Ferenc, Simon István, Sipos Gyula, Somogyi Tóth Sándor, Takács Imre, Tattay Sándor. Az emlékestek közül kiemelkedő volt a Váci Mihályé és a Velinszky Lászlóé, de igen jól sikerült a Radnóti és Ady emlékére, vagy a Tanácsköztársaság 40. évfordulója tiszteletére rendezett irodalmi estünk is. Az előadóművészek közül Bodor Tibort, Csengery Juditot, Egresy Istvánt, Létay Klárát, Sütő Irént és a fiatal Péter Ilonát, a televízió Váci Mihály szavalóversenyének második helyezettjét említeném és Marosi Julia népdalénekest.

A találkozókon nemcsak a résztvevők gazdagodtak, hanem a megjelent alkotók is sok új indítást kaptak. Talán nem érdektelen véleményeikből idézni. Földes Péter 1967-ben így nyilatkozott: "... igazán nagy-szerű érdeklődéssel rohamoztak kérdéseikkel az ifjú olvasók. Ugy hiszem, irodalomszerető gárdát fognak itt felnevelni, s ezt szívből kívánom." Vendégkönyvünk őrzi Bodor Tibornak három évvel később bejegyzett szavait: "En itt voltam a könyvtár avatásán. Örömmel láttam, hogy amit akkor h i t t e m, bizonyosság lett. Ilyen szép érdeklődés láttán csak meghatódhat az ember."

Néhány mondatban még a szervezésről, a propagandáról. Nemcsak a Velinszky Könyvtárban, hanem a fiókkönyvtárakban is összegyűjtöttük a

rendezvények iránt érdeklődők névsorát és lakcimeit, akikre rendszeresen számíthatunk. Nyomatott plakátot nem készítünk, csak meghívót - többnyire ajánló bibliográfiával - kétszáz-háromszáz példányban. A körzeti népfront bizottsági tagok mindig segítenek, de az olvasók önként is bekapcsolódnak a szervezésbe. A rendezvényekhez készült kiállítás mellé mindig elhelyezünk egy köteg meghívót is, amelyet az érdeklődők széthordanak és munkahelyükön terjesztenek. Sokan magukkal hozzák barátait, kollégáikat. Abból, hogy ezek a meghívók milyen gyorsan fogynak, következtethetünk a rendezvény látogatottságára...

Végül egy problémáról kell szólnom, amelynek megoldása már kívül esik hatáskörünkön, s ez: a városi koordinálás hiánya. A pazarló párhuzamosság vagy egymásra-szervezés a legjobb rendezvények lehetőségeit is bántóan összezsugoríthatja, eredményességét csorbíthatja. Néhány gazdag programu intézmény terveit igazán össze lehetne hangolni, s azt hiszem, meg is érné a fáradságot.

Az eddigiekben megpróbáltam leírni a nagyrendezvényeink által felvetett legfontosabb kérdéseket. (A kéthetenként sorra kerülő, szépirodalmi és ismeretterjesztő tematikájú gyermekfoglalkozásainkra ezuttal nem tértem ki.) Összegezve: könyvtárunknak ez a szóbeli propagandatevékenysége elsősorban nem az új olvasók jelentkezésében, hanem a meglévők irodalmi izlésének fejlődésében hozott máris érzékelhető eredményeket. Hogy túl sokat rendeztünk volna? Tapasztalataink nem igazolják ezt a következtetést. Olvasóközönségünk jelenlétével szavazott minden alkalommal. Ugy érezzük, hogy a kifizetett forintok megtérültek, s valamennyi rendezvényünk a könyvtár tekintélyét is növelte.

ÜNNEPI KÖNYVHÉT - IRÓK ÉS KÖNYVEK NÉLKÜL

Hétköznap lett a könyv ünnepe. Elsatnyult, elszürkült, formálissá vált az évek során. Most hetek multával, a befejezés után, mindennek tulján keresi, kutatja az ember, hová tűntek a hajdan-volt látványosságoktól mentes, de gyönyörű eredményeken nyugvó manifesztációk. Keresi, kutatja az ember, ám nem nosztalgiával, hanem felháborodással, nem ellene, hanem érte. Valahogy úgy érezzük, hogy az ünnepi könyvhét hovatovább valamiféle gazdája-nincs rendezvénysorozattá vált, vagy még inkább azt, hogy a sok bába között elveszhetnek a legszebb törekvések is. Néhány évvel ezelőtt még a művelődésben elért eredményektől megbabonázottan azt hirdettük, hogy az olvasás nálunk oly széles népmozgalom, amelyre csak büszkék lehetünk. A feladatok végétértével elkezdhetjük a folyamatos ünneplést. Elkezdhetjük azért is, mert a könyv mindenkinek mindennapi szükségletévé vált. A sok ünneplés során az ünnepi könyvhét az ünneplések ráadása. Azóta megtanultuk azt is, hogy eredményekről és feladatokról együttesen kell szólni, s az ünneplés mindig új cselekvést kell, hogy jelentsen. S mindebből vajon mi lett az 1971-es ünnepi könyvhéten?

Sok szó esett arról, hogy az egykor Móricz Zsigmondék lelkes kiállításával indult könyvnapokat az állandó létbizonytalanságban élő magyar írók létszükséglete hozta létre, s arról is, hogy az ünnepi könyvheteknek immáron semmi kereskedelmi jelentősége sincs, annál inkább az élő magyar irodalom felvonultatása kapja a hangsúlyt. Mindezek előrebecsátásával le kell szögeznünk, hogy az ünnepi könyvhét lassacskán mindinkább könyvtári ügyé szelidült. Legalább is az ünnepi könyvhét rendezvényeinek dandárját szinte köteleességszerűen a közművelődési könyvtáraknak kell elvégezniök. Illetve kellene, ha éppen arról az oldalról nem gördülnének akadályok s szívesen szervezett könyvtári rendezvények elé, ahonnan leginkább a segítséget váránk. Gondolok itt arra, hogy 1971-ben a Magyar Írók Szövetsége által Fejér megyébe delegált íróküldöttség 5 tagja közül ketten különböző okokra hivatkozva szinte utolsó pillanatban lemondták ünnepi könyvheti szereplésüket, egy delegátus pedig egyetlen napon és egyetlen helységben vállalt csak szereplést.

Megértjük az írók túlterhelését, azt is, hogy közülük sokan kimondottan huzódoznak a nyilvános szerepléstől. Azt azonban

már igen nehéz megérteni, hogy az élő magyar irodalom ünnepi hetében vajon miért éppen ennek az irodalomnak reprezentáns képviselői veszik félvállról az olvasó emberekkel való találkozás lehetőségeit, amikor a könyvtárosok ezeket közkatonaként bár, de nagyon komoly hittel készítik és készítették elő.

Lehet, hogy ujitani kellene a rendezvények formáit. Lehet, hogy más módszerbeli utakat kellene keresni az író - olvasó találkozók lebonyolításához és megrendezéséhez. Ám semmiképpen sem elszűrkiteni a könyv ünnepét, formálissá tenni annak egész létét.

Számításba kell vennünk - inkább már csak krónikás módjára -, hogy Fejér megyében 1971-ben az Ünnepi Könyvhéten a dunaujvárosi megyei megnyitóról az Írószövetség által delegált két író maradt távol. Ezt a megnyitót végül is "megmentették" a megyében élő írók - Takács Imre, Sobor Antal, Csongor Rózsa -, akik Dobozy Imre és Nemes Nagy Ágnes helyett vállalták a "beugrást", s a rendezvényről fentebb elmondottak legfeljebb a rendezésben résztvevő népművelőkben és könyvtárosokban hagytak tüskét, mert a közönség létszámát és hangulatát tekintve önfeledten ünnepelte az élő magyar irodalmat.

A megyében megtartott többi rendezvény a szokatlan viharos, felhőszakadásos időjárás ellenére bizonyította azt, hogy az író - olvasó találkozók iránt megnyilvánult érdeklődés egyáltalán nincs lankadóban, sőt a rengeteg kérdés arra hívta fel a figyelmet, hogy egyre többen szeretik az élő magyar irodalmat.

Talán azzal kellett volna kezdeni, hogy 1971-ben a könyvkiadás is elfeledkezett arról, hogy ünnepi könyvhét lesz. Bár megjelentek színes tájékoztatók, annotált könyvjegyzékek, csak éppen felettébb kevés volt az új könyv, talán kevesebb, mint egy mindközönséges naptári héten s nem olyanon, mely a könyv ünnepével jelölt.

A fentiekből talán egyértelműen érezhető, hogy nem az ünnepi könyvhét ellen, inkább mellette ágálunk haragos féltő szóval, mert a ma irodalmának semmibe vevését érezzük a nemtörődöm formális könyvhetek rendezésében. Le kellene ülnünk az eljövendők megbeszélésére, könyvtárosoknak, könyvterjesztőknek, íróknak és olvasóknak. Talán ott kiderülne, hogy csak véletlen, hogy csak kisiklás volt a szürke Ünnepi Könyvhét 1971-ben.

A 70-es műuton Budapest felé, néhány kilométerrel Martonvásár után keskeny bekötőút ágazik balra. Átellenben nagyméretű, vaskeretes felirat tájékoztat: itt kell letérni a Magyar Tudományos Akadémia Mezőgazdasági Kutató Intézetének Gazdaságához. Több mint tiz éve már, hogy erre jártam. Az akkori szellős, szét-szórt település helyén ma beépült, közművesített és parkosított gazdasági centrum áll, modern irodaházzal, szállóval és kulturális intézményekkel. A hangulatos, szinte egyforma öltözetű, kis családi házak sora mögül igencsak mutatja a korát néhány lebontásra ítélt, régi épület. Mert egyre inkább az új lesz itt a mérce, a szüntelen fejlődést meghatározó, türelmetlen legujabb. A kísérleti gazdaságnak nemcsak a termelésben kell élenjárnia, példát mutatnia.

A pusztta tizenegynéhány évvel ezelőtti sártengerből valóságos oázist teremtett ez a gazdaság. Nemcsak a hydroglóbuszal, a járdákkal, a virágágyakkal vagy a sűrű autóbuszjáratokkal, hanem az itt élők szellemi jólétének megteremtésével is. Nem tulzás: ennek a látszólag elzárt településnek sok járási székhelynél élénkebb és tartalmasabb kulturális élete van. Pedig csak 583 ember, 92 család él itt, Erdőháton.

Amikor irodájába lépek, írógépe mellől áll fel dr. Jantsits Tiborné, a gazdaság függetlenített népművelője. - Sokat kell leveleznem - magyarázza -, rengeteg rendezvényt bonyolítunk le. Először a gazdaságról kérdezem, a környezetről, ahol dolgozik.

- Az eredetileg a Földművelésügyi Minisztériumhoz tartozó tan-gazdaság 1953 óta az MTA Mezőgazdasági Kutató Intézetének kísérleti gazdasága; jelentősége az ország mezőgazdaságában sokak előtt

könyvtárról könyvtárra

AZ MTA MEZŐGAZDASÁGI KUTATÓ
INTÉZETE ERDŐHÁTI GAZDASÁGÁNAK
KÖNYVTÁRAI

---

ismeretes. A jó szakmai irányítás, az állandó fejlődés oda vezetett, hogy tavaly 43 milliós nyereséggel zárta az évet, és 4 milliót osztott ki a dolgozók között. Az itt élők valamennyien ambícióval végzik munkájukat - folytatja Jantsitsné -, jó az alapberek alakulása is: a fizikaiaknál havi 2250, az alkalmazottaknál pedig 2770 forint volt 1970-ben. A munkaidő heti 48 óra, de bevezették a szabadszombatot.

Megtudjuk, hogy az erdőháti központon kívül a gazdasághoz tartozó László-pusztán és Miklós-majorban gondoskodnak a szellemi igények kielégítéséről. Erdőháton 250 férőhelyes nagyterem és klubkönyvtár, valamint a szálló társalgója, Miklós-majorban, egy kézikönyvekkel és folyóiratokkal jól felszerelt, öt helyiséges klub, László-pusztán pedig iskolaépületben működő könyvtár áll rendelkezésre. Erdőháton iskolai könyvtár is funkcionál, közel 200 kötetes állománnyal.

Közben végigmegyünk a gazdaságon, megnézzük mindent.

- Különösen a Miklós-majori intézményünkre vagyunk büszkék - mondja dr. Jantsits Tiborné -, amely szép, parkosított környezettel, koloniál berendezésével a legmagasabb igényeket is kielégíti.

Kis szabadpolcos könyvtára, kényelmes butorai, a hangulatos belső terek valóban megnyerik az idelátogató tetszését. Érthető, hogy a dolgozók legszivesebben itt töltik szabadidejüket, s hogy a szép klub kimondatlanul is Erdőhát művelődési centruma. A kastély, amelyben helyet kapott a klub, egykor Lyka Károlyé, majd egy Bauch nevezetű nagykereskedő volt; a felszabadulás után a rác-

kereszturi tsz és állami gazdaság tulajdonába ment át; jelenleg az Intézet Gazdasága tartja fenn. Meg is jegyzem: a Miklós-majorhoz képest az erdőháti - mégoly nagy alapterületű, régi gazdasági épületből átalakított - művelődési intézmény, üvegszekrényes könyvtárával kicsit szürkének, szegényesnek tűnik.- Néhány éven belül ujat épít ide a gazdaság - ujságolja a hirt Jantsitsné.

- Az ötvenes évek elején tanácsi hálózatba tartozó letéti népkönyvtár elégitette ki Erdőháton az olvasói igényeket - kezdem az emlékezést -, a szakszervezeti könyvtár állománya akkor még nem lehetett jelentős...

- Igen, 1962-ben vettem át a közben tanácsi kezelésbe került fiókkönyvtárat egy pedagógustól, s azóta végzem - kezdetben tiszteletdíjasként, majd 1963. január 1-től függetlenített szakszervezeti kulturfelelősként - a lakosság könyvtári ellátását. Mennyi könyv is volt itt akkor? A községi fióknak 700, a szakszervezetinek vagy 200 kötet lehetett az állománya. Mind a kettőt én kezeltem, egészen 1968-ig, a martonvásári klubkönyvtár avatásáig. A községi fiókot ekkor bevonták: a lendületesen gyarapított szakszervezeti könyvtár mellett már nem volt célszerű tovább fenntartani.

Az asztalfiókból előkerülnek a nyilvántartások. Az erdőháti központtal működő szakszervezeti könyvtár állománya 1970.végén meghaladta a 3000 kötetet. Ebből az itteni klubkönyvtár és a szálló társalgójában közel 2000, László-pusztán 700, a Miklós-majori klubban pedig 340 kötet található. Ide 27 féle folyóirat járt az elmúlt évben. A könyvtárakat a lakosság intenzíven használja: 470 beirat-

kozott olvasó - a dolgozók 59 %-ai - közel 6 és félezer kötetet kölcsönzött az év során, ami átlagosan több mint 13 könyv elolvasását jelenti. Az évi 8000 forintos könyvbeszerzési keretből szépen gyarapodik a gyűjtemény: az állomány, amely a múlt évben több mint kétszer fordult meg az olvasók kezén, lehetőséget ad a fokozottabb érdeklődés kielégítésére is: jelenleg 63 kötet jut egy beiratkozott olvasóra.

Amit ezután tudunk meg, arról a nyilvántartások már nem adhatnak felvilágosítást. Vajon kikhez jut el és mit jelent az embereknek a könyv Erdőháton? Örvedetes, hogy az itt élő általános iskolás gyermekek szinte kivétel nélkül a szakszervezeti könyvtár tagjai, amellett, hogy az iskola könyvtárából is kölcsönöznek. A felnőttek között jelentős számú fizikai munkás veszi igénybe rendszeresen a könyvtár szolgáltatásait. Neveket sorol a könyvtáros, azokét, akik az elmúlt néhány évben lettek a könyv szerelmeseivé, szenvedélyes olvasókká. Kiemeli Ifj. B.I. fiatal építőmunkást, aki 67, és B.I. középkorú szerelőt, aki 52 kötet könyvet olvasott el egy év alatt. S hogy az olvasás tiszteletet parancsoló időtöltésnek számít Erdőháton, jelzi az egyéni vásárlás is: sok család tekintélyes magánkönyvtárat tart fenn.

- Nyolc éve adok az emberek kezébe könyvet - mondja dr. Jantsits Tiborné - sokukat ismerem, tudom a gondolataikat... A fejlődést, ami végbemegy bennük, a könyvtáros sem tudja grafikonon rögzíteni, de érzékelni annál inkább... Hát ez az, ami megnyugtathatja a népművelőt: igen, érdemes és kell is csinálnod!

Ez az olvasási kultúra már önmagában dicséretes egy ilyen kis

településen, mint Erdőhát. Ám nemcsak olvasnak itt az emberek! Jut energia, pénz, idő - no és érdeklődés - a művelődés egyéb formáira is. Nézem a munkanaplót. Rendezvény rendezvényt ér. Mennyi program, micsoda nevek! Nem szeretem a nagy szavakat, de ez a mennyiség és minőség, a szellemi életnek ez a pazar bősége ebben a gazdaságban minden képzeletet felülmúló, lenyűgözi még a szakembert is. Élővonalbeli írók, költők, egyetemi tanárok, előadóművészek, a zene alkotó művelői, országos hírű riporterek, sportolók gyakran megfordulnak Erdőháton vagy Miklós-majorban, s vesznek részt egy-egy klub programján. De más is történik itt. Egyetlen napon, 1971. március 28-án a következők kerültek a rendezvéynaplóba: délelőtt színházlátogatás, a Rab ember fiainak megtekintése a Bartók Béla Gyermekszínházban. Az építőmunkások a Szépművészeti Múzeum kiállítására látogattak, tárlatvezetésen vettek részt. A nők klubdelutánjukon fogadták Poór Pétert, a Vidám Fiukat, Halasi Viktort, Nagy Liviát és más művészeket.

Egy másik napon, április 21-én "kibérelték" a Thália Stúdió Színházát; Fekete Sándor Őserdei szimpóziumának előadására két autóbussz vitt fel 90 gazdasági dolgozót. És folytathatnánk... Programjaik sokirányú érdeklődést elégítenek ki: változatosak. Gondolnak az ifjúságra is. A magas minőségi színvonal - alkalmazkodva az egyes rétegek, csoportok intelligenciájához - állandó követelmény a tervezésben. Nem volt még sikertelen rendezvényük. A meghívottak legtöbbször éjszakába nyúló beszélgetések után távoznak.

- És a közönség? - kérdezem. - Milyen a rendezvények látogatottsága?

- Nem panaszkodhatok - feleli Jantsitsné -, a szervezés ma már nem okoz nehézséget. Mint kutató intézeti gazdaságnak, nemcsak jól képzett szakemberekre, hanem művelt fizikai munkásokra is szükségünk van. Ez az igény tükröződik a helyi művelődés egész strukturájában, mellyel úgy érzem, szerencsésen oldottuk meg az emberek mozgósítását is. A népművelési tevékenység ugyanis 10 rétegklubba tömörült 430 aktív tagot érint. Ezek az idei első negyedév adatai: 1970-ben még csak 6 klubunk működött, 210 taggal. A szervezés első lépéseként főleg a dolgozók foglalkozás, illetve munkahely szerinti összefogása látszott célravezetőnek. Három tagu társadalmi vezetőség áll mindegyik klub élén, amelyek évi munkaterv alapján, irányítással végzik feladataikat.

- Melyek ezek a klubok?

- A KISZ fiatalokat tömöríti a Ságvári Endre Ifjúsági Klub, mely 45 tagot számlál. Fizikai munkások vesznek részt a 42 tagu Állattenyésztési Dolgozók Klubjának munkájában. Az 56 taggal működő Nők Klubja értelemszerűen több réteget foglalkoztat. Széchenyi István nevét vette fel a 65 taggal tevékenykedő Szakemberek Klubja, mely az értelmiségieket fogja össze. A gépjavitó műhely fizikai dolgozói, szám szerint 28-an, alakították meg a Műszaki Klubot, az adminisztratív dolgozók pedig, 53 taggal, a Közgazdasági Klubot. Ötvenhat szakmabeli munkást tömörít az Építők Klubja, és 37 gépkocsivezetőt, kísért, rakodó munkást a Szállítók Klubja. Külön gondoskodtunk a traktorosok művelődéséről, a 28 tagu Diesel-Klub keretei közt, és külön a mezőgazdasági fizikai dolgozók egy másik csoportjáról, a 40 tagot számláló Nővényttermesztők Klubjában.

Önkéntelenül is felmerül bennem az a kérdés: vajon nem következik-e mindebből egyfajta merevség, egészségtelen elzárkózás? Nem ejtem ki a számon, de a tapasztalt népművelő megérzi, milyen aggodalmak lehetnek a riport készítőjének. Elmondja, hogy e közösségek keretei nem hermetikusan zártak, és máris tapasztalható bizonyos igények szerinti mozgás. A Szakemberek Klubjának tagjai egyébként is közreműködnek a többi klub munkájában: gyakran tartanak előadásokat. A jövőbeni cél persze az, hogy a munkahelyekre alapozott szervezés helyett - magasabb fokon - érdeklődési körük szerint a dolgozók maguk differenciáljanak a kulturális értékek között. Ennyit röviden magukról a rétegklubokról.

Kétségtelen, hogy az erdőhátiak fokozódó igénye az olvasás iránt összefüggésben van ezzel a sokrétű, eleven kulturális tevékenységgel. Az elmúlt esztendőben 1852 gazdasági dolgozó 20 társadalom- és 11 természettudományi előadást hallgatott meg, 10 országjáró kiránduláson közel 400, kizárólag muzeumlátogatásra szervezett két autóbustúrán pedig 72 fő vett részt. Százkilencvenhat dolgozó részére rendezett két nagy szellemi vetélkedő és három nagyszabású kiállítás szerepelt még a múlt évi programban. Befejezésül néhány beszédes adat az 1970. évi statisztikából: 51 klubrendezvényt tartottak 2386, és 16 műsoros estet 2341 résztvevővel; 53 játékfilmet vetítettek, összesen 2226 nézőnek...

Az eredményes népművelésnek megvannak a maga tárgyi és személyi feltételei. Sokhelyütt gond, hogy biztosítsuk a korszerű intézményeket, a szakszerű vezetést, a hatékony módszertani irányítást. A

Magyar Tudományos Akadémia Mezőgazdasági Kutató Intézetének Gazdaságában ezekre nem panaszkodhat senki. Máris megfelelő számú helyiségük van elegendő férőhellyel, és lesz a jelenleginél nagyobb és szebb könyvtárunk Erdőháton is, ha fölépül az új művelődési ház. És - ami a legfontosabb - van miből tartalommal megtölteni ezeket a helyiségeket: 1971-ben 180 ezer forintot fordítanak csupán a működtetésükre. (A gyakran fölmerülő autóbusszköltséget, a reprezentációt a gazdaság külön fizeti). Végül dr. Jantsits Tiborné sze-

mélyében a terület ambiciózus és kipróbált népművelőt, nagy tapasztalatu könyvtárost kapott, aki jól hasznosítja tehetségét és az anyagiakat.

Amikor bucsuzóul további jó eredményeket kívánok és elköszönök tőle, foglalkoztat még egy gondolat, amit most ide kell írnom: ennek a csillogó szemű, fáradhatatlan asszonynak is köszönhető, hogy az erdőhátiak nincsenek elzárva a világtól; legfeljebb a világ - helyesebben a szakmabeliek köre - tud méltánytalanul keveset rólok.

(nl)

A címet inkább az önfeledt öröm diktálta a hiradás készítőjének, mint a szigorú tárgyilagosság. Az az öröm és ünnepélyesség, amely az új élet indulása láttán töltheti be az embert. Még akkor is, ha az ünnepelt valóban nem igazi újszülött, mint ahogyan a SZIM Székesfehérvári Köszö-rü gépgyárának új szakszervezeti könyvtára sem egyértelműen az, hiszen jelentős múltja van, sok-sok régi olvasója és a hosszú évek alatt ma már talán össze sem számlálható mennyiségű kölcsönzése. Mégis valami jelentős új született: tartalmában nevezhetnénk megfiatalodásnak, de nagykorúsodásnak éppugy -, s így együtt igaz mind a kettő.

A nevezetes dátum 1971. április 23. Ezen a napon gyűlt össze avató ünnepségre a gyár vezetősége és az a munkás közösség, amely a páratlanul szép és - vállaljuk a szót - új könyvtárat példás összefogással megteremtette. Nemcsak a néhány évvel korábban leégett üzemi ebédlő és munkásszállás épületének teljes felújítását és modernizálását végezték el ekkorra, hanem az SZMT Központi Könyvtárának segítségével mintaszerűen berendezték, fel is szerelték az emeleti szintet elfoglaló könyvtárhelyiséget. Az objektum kialakításában elismerés illeti a gyár vezetőit, főmérnökét és Glotz Ferenc akkori SZB-titkárt, továbbá mindazokat, akik ellenszolgáltatás nélkül, úgyszereteből dolgoztak, odaadásukkal varázsolták széppé, otthonossá az új létesítményt. Az április 23-i átadást Fekete Gyula író jelenléte tette a megjelentek számára még bensőségeesebbé, emelte felejthetetlen irodalmi élménnyé.

De milyen is ez az új könyvtár? Az előzőnél legalább ötször nagyobb ha egyáltalán hasonlítható a régi, földszintes porta lépcsős kis szobáskájához. Az impozáns méretű, tökéletes szinharmóniában kivitelezett, sok ablakos, világos emeleti helyiség kisebb részében a műszaki, nagyobb részében - több mint 110 folyó méter szabadpolcon - a szakszervezeti könyvtár 3100 kötetes, felfrissített és jól tagolt állománya található, igényes kézikönyvtári anyaggal. A helybenolvasásra 32 kényelmes férőhely áll rendelkezésre. A berendezés szinte teljes, gondoltak disznóvénnyekre is.

A könyvtáros, a fiatal Tóth Katalin vezet végig új birodalmán. Széreny, komoly ember. Szavaiban hiába keresném, a büszkeség árnyéka sem bujkál, pedig az ő nem kevés munkája is része annak, amit itt látunk. Hat éve végzi társadalmi munkaként a több mint 1000 dolgozót foglalkoztató üzemben a könyvtárosi teendőket. Azóta alapfokú vizsgát tett, továbbképzésen vett részt. Főfoglalkozása: norma-statisztikus. Amikor a nyolc órai munka után belép ide, a már-már jelentős könyvtárosi múlt ellenére is mindig egy kicsit ünnepélyes. Talán a még nagyon is új környezet teszi ezt, vagy maguk a sokasodó, szép könyvek, amelyek nélkül már el sem tudná képzelni az életét? - nem kérdezem meg tőle. Bucsuzól sok új olvasót és további eredményeket kívánok Tóth Katalinnak, s a "nagykoruvá" előlépett intézményhez méltó, színvonalas tartalmi munkát.

A SZIM Székesfehérvári Köszö-rü gépgyára nagy rekonstrukció előtt áll. Csak örömmel üdvözölhetjük, hogy a változások előestéjén, mintegy jelképes nyitányként a szellemi kulturának áldoztak: a fejlesztők akaratából elsőnek új könyvtár született...

(nl)

MIKOR "NEHÉZ A GONDOLATOT SZÓBA BUJTATNI"?

Erre a kérdésre többféle válasz is lehetséges. Először: ha nincsenek világos gondolataink, ha nem tudjuk pontosan, mit akarunk mondani. Másodsor: ha világos gondolatainkat nem merjük a hallgató tudomására hozni; az ember ilyenkor kertet, köntörfalaz vagy - hallgat. Egyik sem könnyű, de mindkettőnél nehezebb a helyzete annak, aki tetszetős ítéleteinek igazolásához hamis gondolati konstrukciót épít, aki kénytelen erőszakot venni a valóságon.

B.Ö. tudósítása a Fejér megyei Hírlap 1971. június 2-i számának első oldalán a legelemibb tájékoztató mellőzésével készült. A székesfehérvári Velinszky Városi Könyvtár május 31-i, a Békehónap alkalmából rendezett irodalmi estjétől azt kéri számon, amit sem az előkészítő Hazafias Népfront és Városi Könyvtár nem tervezett, de a hallgatóság sem várt. Azt t.i., hogy miért nem hagyományos író-olvasó találkozóra került sor ezen a napon. B.Ö. nyilvánvalóan nem is látta a rendezvény meghívóját, mert abból megtudhatta volna: nem Jávor Ottó estjén vett részt, hanem a Békehónap alkalmából rendezett irodalmi esten, melynek a városban tartózkodó író is vendége, meghívott szereplője volt. Csak ez a tájékozatlanság lehetett a forrása olyan képtelen következtetéseknek,

mint hogy az elhangzott Nagy László- és Bella-versek "feleslegesek" voltak, nem tartoztak az est témájához, "egyöntetűségét zavarták", vagy az író a rendezés át nem gondolt koncepciója(?) miatt "... indította oly 'távolról' mondandóját, szólván előbb az irodalom és béke kapcsolatáról..."

B.Ö. magabiztosan szárnyaló, kritikai hangvételű írása azonban fontosabb kérdésekben is állásfoglalásra készlet:

1. "Az elhallgatva-kimondó kétarcuság" nem jellemzője mai parasztágunknak, ennyiben Jávor Ottó régi felsővárosi parasztja nem lehet méltó elődje a mai városi parasztnak.

2. Csikvár nem Fehérvár a l e v e, mert Az ember és a város az író nyilatkozatai szerint sem kulcsregény.

3. Az u.n. "totális, fehérváriság" egyszólamúsága nem abszolútizálható kritérium, mert legalább annyira lehet akadálya, mint elősegítője Jávor Ottó írásművészete igazi elsajátításának.

4. Jávor Ottó az irodalmi esten nem "restelkedett" - nem volt miért. Nem az az ember, akinek "nehéz a gondolatot szóba bujtatni"...

(nl)

ezt láttuk

FEHÉRVÁRI IFJU KÖNYVBARÁTOK

Minden hónapban egyszer, szombat délután háromkor elcsendesedik a gyermekkönyvtár. Máskor este fél hatig van kölcsönzés, de ezeken a napokon Néda Lászlóné és Tamás Jánosné hamarabb zárja le a kartotékokat őrző pultot. A kiválasztott könyvek már ott lapulnak a gyerekek szatyraiban, kis táskáiban. Egyelőre a fogason, a kabátokkal együtt, mert ilyenkor még nem megy haza senki: rövidesen kezdődik a Könyvbarátok Körének foglalkozása.

A Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár kisebb előadóteremnek is beillő, hangulatos előtere fogadja a kör rendezvényeit. Olykor a szabadpolcok között is leülnek, de csak ha kevesebben vannak. Az elmúlt év őszén alakult Könyvbarát Kör eddig 52 tagot számlál, ennyi gyerek kényelmes elhelyezésére pedig megfelelőbb az impozáns előcsarnok, főleg, ha filmvetítésre is sor kerül közben.

- Célul tüztük ki, hogy olvasóink egy rétegével megkülönböztetett figyelemmel foglalkozunk. Azokkal, akik ezt igénylik is - mondja Néda Lászlóné gyermekkönyvtáros. - Akik a Könyvbarát Kör tagjai, tudjanak többet könyvről, könyvtárról, mint átlag olvasóink. Nemcsak az elmélet terén, hanem a gyakorlatban is: sajátítsák el magasabb szinten a könyvtárhasználatot, ismerjék meg jól a kézikönyvek szerkezetét,

igazodjanak el biztonságosan a katalógusban és így tovább...

Korhatárt is meg kellett állapítaniuk a könyvtárosoknak: az általános iskolák V-VIII. osztályába járó tanulók jelentkezhetnek, valóban a legkomolyabbak, a leginkább érdeklődők. Persze, nekik is van a legnagyobb szükségük a már nemcsak játékos formákban elsajátítható, mélyebb ismeretekre. Miről is volt szó ezeken a foglalkozásokon? Hallgattak írástörténeti előadást, beszélgettek, diaposzitiveket nézegettek a régi korok könyveiről, ismerkedtek Gutenberggel, a könyvnyomtatás fejlődésével, sőt még a könyvművészetbe is belekóstolhattak.

Kezembe veszem a kör naplóját, melyet itt őriznek a könyvtárban. A pirosfedelű kis füzet bejegyzései a gyermek megkapó szubjektivitásával szólnak az elhangzott programokról. Olykor igen hiteles, pontos kép is kerekedik arról, mivel foglalkoztak, mit hallottak egy-egy összejövetelük alkalmával. A könyvkötészetben tett látogatás során például 18 munkafázist rögzített részletesen a napló vezetője, Szabó Erzsike. Ő maga sehol nem utal erre, ha csak az a szerény kis jelzés nem, hogy a tagság gondosan összeállított név- és címjegyzéke végén, a betűrendből kilépve, szerepel a neve.

Arra a kérdésre, hogy mik a korábbi terveik, Nédáné elmondja,

hogy nyomdalátogatásra készülnek, és az előbbiekhöz hasonlóan, gazdagon szemléltetett előadásokra, többek között a különböző korok híres könyvtáraitól. Minden téma feldolgozásában fő követelmény: az ismeretek érdekes, a gyermek számára élvezetes átadása. Nagy szükség is van erre, hiszen a törzstagok mellett gyakran szép számmal

figyelnek a könyvtár szombat délutáni látogatói, az "alkalmi" könyvbarátok is...

Nem hisszük, hogy egyedül Fehérváron érdeklődnek a gyerekek ilyen komolyan a könyv- és a könyvtárkultúra világa iránt. De miért nem jutnak máshol is ezekhez az ismeretekhez?

(nl)

A JÓ MUNKÁHOZ JÓKEDV KELL

A kérdés első pillanatra talán formálisnak tűnik, mondhatnánk: szónokinak. Mindenki tudja, hogy a kedvetlenül, immel-ámmal végzett munka nyűg az embernek, gyümölcse is fonnyadt, beteges, ha ugyan van benne egyáltalán köszönet. Érdemes hát tovább kérdezni: vajon mi lehet az oka, ha a jó munkához valakinek nincs meg a jó kedve? Maradjunk mi is ennél.

A sárbogárdi járás könyvtárai éveken keresztül sok tekintetben példaként állhattak megyénk járásainak könyvtárai előtt; a járási könyvtár munkatársainak szorgalma, szívs, kitartó küzdelme a jobb működési feltételek megteremtéséért, a könyvtárak rendjéért - megbecsülésre méltó és megbízható eredményeket hozott a területen. Az utóbbi időben - igaz, objektív nehézségek is közrejátszottak - sajnálatos lazulás, a szakmai kö-

vetelmények alacsonyabb színvonalra tapasztalható a járási irányításban és több intézmény munkájában. Tudjuk, hogy a könyvtárak társadalmi megbecsülése ma még korántsem megnyugtató, de azt is ki kell jelentenünk, hogy a lassan fogyó gondok ellenére a válsághangulatnak sincs létjogosultsága. A könyvtárkultúra fejlődése nagyobb távlatból tekintve a sárbogárdi járásban is jelentős. Persze nem lebecsülendők az akadályok sem, amelyeket nap mint nap le kell küzdeni. A mind összetettebbé váló, kevésbé látványos feladatok területén a helytálláshoz pedig - ha nem is elég a régi lendület - a régi jókedv nagyon kellene. A jó munkához ma is jókedv kell. Mi ezt kívánjuk a sárbogárdi járás könyvtárosainak, és mindazoknak, akikhez most ezt név szerint nem címeztük.

k ö n y v e s p o l c

1971. május - június

Fejér megye története. Főszerk. Fitz Jenő. Kiad. a Fejér megyei Tanács, Fejér megyei Múzeumok Igazgatósága, Magyar Történelmi Társulat Keletdunántuli Csoportja. Székesfehérvár. 28 cm.

I. Fejér megye története az őskortól a honfoglalásig. 3. Petres Éva, F.: A kelták Fejér megyében. 1971. 34 l. illusztr.

A Fejér megyei kelta leletek szinte kivétel nélkül az i.e. III-II. századból, az u.n. LT C korszakból valók. Földrajzi elosztásukat vizsgálva, főleg a víziutak szerepe jelentős. Három fő sávban helyezkednek el: a Váli víz és a Szt. László víz az egyik vonal, a Móri csatorna - Gaja - Sárviz mente a másik, a harmadik a Duna partját kísérő vonal. De vannak lelőhelyek a kereskedelmi és közlekedési utak mellett is.

A szerző ismerteti a kelták élet- és településformáját, viseletüket, temetkezési szokásaikat, régészetiileg rekonstruálható művészetüket. Fel sorolja a Fejér megyei lelőhelyeket a leletek megnevezésével együtt. (Aba, Adony, Alap, Alcsut, Alsószentiván, Baracs, Bicske, Cece, Csákberény, Dunaujváros, Előszállás, Ercsi, Etyek, Felsőtöbörzsök, Gyuró, Isz kaszentgyörgy, Kálóz, Lovasberény, Lepsény, Martonvásár, Mezőkomárom, Mezőszilas, Mór, Nagyvenyim, Pákozd, Perkáta, Rácalmás, Rácegres, Sárbo gárd, Sárkeresztes, Sárkeszi, Sárszentmiklós, Sárosd, Seregélyes, Szabadbattyán, Szabadhidvég, Székesfehérvár, Tabajd, Vál, Velence.) Váloga tott irodalomjegyzéket ad a témában megjelent munkákról. A tanulmányt német nyelvű összefoglaló zárja.

Honfoglalás kori és kora árpád kori tanulmányok Fejér megyéből. Székesfehérvár, 1971. [159 l. 74 t.] 29 cm. Koll.

A kötet az István Király Múzeum Alba Regia évkönyveinek 6-7. sz. (1965-66) és 8-9. sz. (1967-68) köteteiben megjelent alábbi tanulmányok kolligátuma:

Bakay Kornél: Gräberfelder aus den 10-11. Jahrhunderten in der Umgebrung von Székesfehérvár und die Frage der fürstlichen Residenz. Archäologische Studien zu der Frage der ungarischen Staatsgründung II.

1. rész. 6-7. (1965-66). 43-88. l. XVI-XLVI. t.

2. rész. 8-9. (1967-68). 57-84. l. VII-XXII. t.

[Cimford.: A székesfehérvár környéki 10-11. századi temetők és a fejedelmi székhely kérdése. Régészeti tanulmányok a magyar államalapítás kérdéséhez. II.]

Kralovánszky Alán: Die landnahmezeitliche Rinderbestattung von Sárbogárd. = 6-7. (1965-66). 89-96. 1. XLVII-XLVIII. t.

[Cimford.: Honfoglalás kori szarvasmarha-temetkezés Sárbogárdon.]

Kralovánszky Alán: Contribution a la question du sarcophage de Székesfehérvár dit de Saint Etienne. = 8-9. (1967-68). 85-91. 1. XXIII-XXV. t.

[Cimford.: A székesfehérvári un. István szarkofág kérdéséhez.]

Ery Kinga, K.: Reconstruction on the tenth Century Population of Sárbogárd on the Basis of Archaeological and Antropological Data. = 8-9. (1967-68). 93-147. 1. XXVI-XLV. t.

[Cimford.: A sárbogárdi 10. századi közösség rekonstrukciója régészeti és embertani adatok alapján.]

Kralovánszky Alán: A móri és a szabadegyházi honfoglalás kori temetkezések. = 8-9. (1967-68). 249-252. 1. LXIII-LXIV. t.

Kralovánszky Alán: Előzetes jelentés az 1965. évi székesfehérvári feltárásról. = 8-9. (1967-68). 253-262. 1.

Amazonasi indiánok. [Kiállítás.] (Székesfehérvár, István Király Múzeum, 1971. máj. 16 - szept. 30. Rend.: Boglár Lajos, Horváth Ferenc.) [Katalógus.] (Bev. Boglár Lajos.) Székesfehérvár, 1971. 10 l. 13 t. /István Király Múzeum közleményei D. sor. 80./

Boglár Lajos és Halmos István néprajzkutatók 1967-68-ban a venezuelai Amazonas Szövetségi Területen néprajzi gyűjtőexpedíciót vezettek a piaroa-indiánok között. A gyűjtött tárgyak - amelyeket a Néprajzi Múzeum őriz - most kerültek először a hazai közönség elé. A katalógus három nyelven mutatja be a piaroa-indiánokat, s több képet is közöl életükről.

Exhibition of artists of Norther Transdanubia. [Északdunántúli művészek kiállítása.] (Arr. Związec Polskich Artystow Plastykow Zarząd Okregu Krakowskiego - Magyar Képzőművészek Szövetsége Északdunántúli Területi Szervezete. Catalog. Kralovánszky Alán. Cracow, 1971. 32 t.

Az Északdunántúli Képzőművészek krakkói kiállításának anyagából összeállított katalógus.

Négy népművészeti tárgy: két disz-doboz, egy cigarettaadagoló és egy áttört keretű, juhászokat ábrázoló kis relief vándorolt be Perkátáról július 20-án reggel Székesfehérvárra, a tanács járási hivatalába, a művelődésügyi osztályra. Havrilla János, a könyvtáros hozta őket egy dobozban, gondosan becsomagolva. Sietnie kellett, nehogy lemaradjanak a pályázatról Fábián Tamás és Czirok Antal alkotásai, melyek augusztusban, a pákozdi művelődési házban vesznek részt a megye népművészei számára rendezett kiállításon. A "Velenicei nyár '71" rendezvényeinek egyik unikuma lesz ez a bemutatkozás, mert – amint a Fejér megyei Hírlap írja – csak eddig még ki nem állított, új munkákkal lehetett pályázni. Nos, a perkátai fafaragások időre beérkeztek.

Megszoktuk, s így természetes, hogy a könyvtárosok általában könyv- vagy könyvtári ügyekben utaznak, legalább is hivatalosan. Perkátán más a helyzet. Nincs művelődési ház, de amíg volt, addig is inkább a könyvtár köré szerveződött a község kulturális élete. A klubhelyiségekkel bővített, felújított könyvtár ma Perkáta egyetlen művelődési intézménye, s így a népművelés egyéb feladatait is végzi. A szakkörök között így ad helyet hétről-hétre azoknak a fiataloknak is, akik saját szerzőságaikkal, csütörtöki és szombati napokon, ennek a szép hobbynak, a fafaragásnak hódolnak.

– 1963-ban, egy KISZ összejövetelel jelentkezett először Czirok Antal a fafaragásaival, egy egész asztalra való kiállítással – mondja Havrilla János. – Így kezdődött, ez adott kedvet a többieknek. Biztattam őket, hogy vé-

gezzék ezt a szép munkát itt, a könyvtár falai között, szakkörszerűen. Azóta többen bekapcsolódtak, s a dolgozó fiatalok mellett minden évben általános iskolások is "indulnak". A "képzés" rajz-lással kezdődik. A kör jelenlegi vezetője Fábián Tamás, aki eszteregályos a Dunai Vasműben, táblán előrajzol, az új tagok először az így bemutatott népművészeti formakincset sajátítják el: másolatokat készítenek a füzeteikbe. Csak később vehetnek a kezükbe szerszámokat, és tanulják meg a fafaragás mesterfogásait. Néhány név még a törzstagok közül: Sági József csőszszerelő, Gódány István ipari tanuló és – négy éve már nem jár rendszeresen, de köztük tanult – Szabó József malomipari technikus, aki most otthon farag. – Eredményeikről is beszámolhatok – mondja Havrilla János –, tavaly az adonyi falunapon szerepeltek, a tévé is tudósított róluk, és öt tárgyuk ott volt Pesten, az Országos Mezőgazdasági Kiállításon...

A fafaragók nem jártak rosszul, hogy a könyvtár épületében kaptak helyet: nincs gondjuk a szakirodalom beszerzésére, Havrilla János a kezükbe adja a legfontosabb népművészeti könyveket, albumokat. Sőt másról is gondoskodott a fáradhatatlan könyvtáros: meghívta Takács Imrét, aki előadást tartott a perkátaiaknak a pásztorművészetéről és szép diaposzitiveket is vetített nekik. Mégis elégedetlen, azt panaszolja, hogy több segítség is elkelne – szakemberektől: igen örülnének, ha egyszer-egyszer "hivatásos népművésztől" is tanulhatnának...

Addig is, míg erre sor kerülhet, a könyvtár a maga eszközeivel sokat tehet ezekért a fiatalokért.

A MAGYAR FORRADALMI MUNKÁS-PARASZT KORMÁNY felhatalmazása alapján a pénzügyminiszterrel, a munkaügyi miniszterrel, a Minisztertanács Tanácsi Hivatala Elnökével, a Szakszervezetek Országos Tanácsával és a Közalkalmazottak Szakszervezetével egyetértésben a művelődésügyi miniszter 1971. június 1-i hatállyal a tanácsi közmuvelődési könyvtárak, levéltárak, muzeumok, művelődési otthonok 1971. évi május 31-én alkalmazásban álló fő- és részfoglalkozású dolgozóinak bércorrekcióját rendelte el.

A bérek emelését az intézmények vezetői a pártszervezetekkel és a szakszervezeti bizottságokkal egyetértésben, a művelődésügyi miniszterhelyettes által megadott irányelvek alapján, differenciáltan határozták meg. A béremelésre rendelkezésre álló keretből a megye fő- és részfoglalkozású könyvtárosai átlagosan 14 %-os, a gazdasági, kisegítő és műszaki alkalmazottak pedig átlag 10 %-os bércorrekcióban részesültek. Az új, június 1-i besorolás alapján járó bércsökönözöket az intézmények a f. évi augusztus havi bérekkel együtt folyósítják.

AZ SZMT Fejér megyei Elnöksége június 3-i ülésén tárgyalta a szakszervezeti könyvtárak helyzetéről és fejlesztéséről szóló jelentést. Az SZMT Elnöksége elismerését fejezte ki a könyvtáraknak az elmúlt 5 évben végzett jó munkájáért és az említett jelentést elfogadta.

UJ, LÉNYEGESEN NAGYOBB helyiségbe költözött június végén a MÁV Kulturotthon szakszervezeti könyvtára. A mintegy 100 négyzetméter alapterületű helyiség korszerű, esztétikailag is megfelelő berendezését ezután kell még biztosítani.

A KÖNNYÜFÉMÜBEN is megkezdődött júniusban az üzemi fiókkönyvtári hálózat kiépítése. A tervek szerint ebben az évben négy üzegységben létesül könyvkölcsönző.

KÖNYVTÁRKÖLTÖZTETÉS. - A korábban kedvezőtlenebb környezetbe, a régi művelődési otthon épületébe költöztette a községi tanács az etyeki könyvtárat. Az előzőleg a tanácsházán működő könyvtár itt ugyan eggyel több, összesen három helyiséghez jutott, de ezek mind a funkciókat, mind az esztétikai követelményeket tekintve, visszalépést jelentenek az előző állapothoz képest. A változás néhány évre szól: a tanács a leendő egészségügyi komplexum felépülésekor a jelenlegi orvoslakást szánja majd a községi könyvtárnak.

FOLYAMATBAN VANNAK a móri Lamberg-kastély felújítási és átalakítási munkái. Amint korábban már közöltük, a műemléképület földszintjén kap helyet majd a művelődési ház, emeletén pedig a járási könyvtár.

A KÖZPONTI SEGÍTSÉGGEL indult megyei katalógusépitési akció keretében a dunaujvárosi járásban

elsőnek Perkáta és Mezőfalva községi könyvtárában készült el a betűrendes és szakkatalógus.

NEGYVENEZER FORINTOT juttatott a gyermek és az ifjúsági könyvállomány kiegészítésére, felfrissítésére a Megyei Tanács dunaujvárosi Járási Hivatala, amelyből hat község: Baracs-Apátszállás, Besnyő, Előszállás, Ercsi, Mezőfalva és Perkáta könyvtára gyarapíthatja az év során jelentős mennyiségű ifjúsági irodalommal állományát. A felsorolt hat községen kívül Kisapostag erre a célra kisebb összeget kapott.

A VIDEOTON szakszervezeti könyvtárában megkezdték a betűrendes és szakkatalógus építését. A munka során, mellyel még ebben az évben végeznek, mintegy 80 000 katalóguscédula készül.

JÓVAL AZ ÉVFORDULÓK ELŐTT, időben jelentek meg az SZMT Központi Könyvtár legutóbb kiadott kisbibliográfiái és könyvjelzői. A kisbibliográfiák sorozat 33. darabja Henryk Sienkiewicz, a 34. Gergely Sándor, a 35. Ernest Hemingway, a 36. pedig Theodor Dreiser életét és munkásságát mutatja be az eddigi gyakorlatnak megfelelően. A 37. kisbibliográfia új vállalkozásnak számít: az általános iskolákban, gimnáziumokban és szakiskolákban tanított magyar nyelv és irodalom tantárgyhoz dolgozza fel a kötelező és az ajánlott irodalmat.

Az SZMT Központi Könyvtár legutóbb Marcel Proust, Watteau, Helldai Jenő és Walter Scott évfordulóira adott ki könyvjelzőket.

FEJÉR, NÓGRÁD ÉS PEST MEGYE nemzetiségek lakta községeinek

könyvtárügyéről tárgyalt az a konferencia, amelyet a Pest megyei Könyvtár hívott össze július 2-án. A konferencián a német irodalomról Bor Ambrus, a szlovák irodalomról Szalatnay Rezső tartott előadást. A délutáni vitát a nemzetiségiek jobb könyvtári ellátásáról Debreczeni Imréné, a Pest megyei Könyvtár igazgatója vezette.

BALATONI BESZÉLGETÉSEK címmel július 12-14-én rendezték meg Siófokon, a Városi Tanács épületében a könyvtárak, muzeumok és levéltárak vezetőinek országos tanácskozását. A rendezők: a Művelődésügyi Minisztérium Közművelődési és Műzeumi Főosztálya, a Levéltári Igazgatóság, a Somogy megyei Tanács VB Művelődésügyi Osztálya, Siófok város Tanácsa, a Palmiro Togliatti Megyei Könyvtár, a Somogy megyei Muzeumok Igazgatósága és a Somogy megyei Levéltár mindezekelőtt azt várták ettől a magaméban első tanácskozástól, hogy felmérjék a három tudományos és közművelődési intézmény együttműködésének megyei és országos tapasztalatait, továbbá, hogy a kapcsolatok korszerű fejlesztésének lehetőségeit megvitassák.

A vitaindító előadás, a korreferátumok, valamint a hozzászólások a könyvtárak, muzeumok és levéltárak a közművelődésben és a helytörténeti kutatásban betöltött szerepének, feladatainak kérdéseivel foglalkoztak.

A JÁRÁSI KÖNYVTÁRIGAZGATÓK július 12-i értekezletükön, melyet a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárban tartottak, a katalógusépitési akció soron következő feladatait, valamint a tiszteletdíjas könyvtárosok továbbképzését vitatták meg a megyei könyvtár igazgatójával és csoportvezetőivel.

A TÁRSADALMI MUNKÁS és tiszteletdíjas szakszervezeti könyvtárosok részére 1970-ben versenyt hirdetett az SZMT Központi Könyvtára, amelyen több mint 60-an vettek részt. A versenyben a könyvtárak 1970. évi tevékenységét sokoldalúan értékelték: az előző évhez és az ellátandó dolgozók számához viszonyított olvasólétszám és a forgalom-emelkedés mellett főképpen a könyvtárak tartalmi munkája (a különböző akciókban való részvétele, propagandamunkája stb.) volt az elbírálás alapja.

A benevezettek közül tizenhatan kaptak különböző díjakat, közülük kilencen 300-800 forint pénzjutalmat is. A legjobb eredményt elért könyvtárosok a következők voltak: Napholtz Guido (Cukorgyár, Ercsi), Füleki Sándor (Dunai Vasmű Szállítás 800-800 forint; Ambrus Gábor (Dunai Vasmű Szerelőüzem), Gibba Andorné (VIDEOTON Rádió IV.) és Hegedüs Ferenc (VIDEOTON Müanyagüzem) 500-500 forint; Arany Mária (Orvos-Egészségügyi Nyugdíjas Csoport), Jóvári Imre (Gázgyár), Simon Gyuláné (Dunai Vasmű Épületjavító), Vaszócsik Viktorné (Dunai Vasmű Szállítás II.) 300-300 forint pénzjutalmat vett át. Sz. Kulcsár Ildikó (Mezőfalvai ÁG. Kishantos), Marosán Tiborné (Közuti Építő Vállalat), Stolczenberger Julia (Bicskei ÁG Óbarok), Györe Tibor (Vasmű Székesfehérvár), Lacza Istvánné (Fejér megyei Nyomdaipari Vállalat Dunaujvárosi Telepe és Egerszegi Mihályné (Dunai Vasmű Mechanika) pedig különböző értékű könyvjutalomban részesült.

A "VELENCEI NYÁR" '71" kulturális programjaihoz kiállításorozatot rendezett a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár olvasószolgálati csoportja. A kölcsönözhető

kiállítási anyag a vonatkozó helyismereti és a program előadástémáihoz kapcsolódó irodalommal ismertette meg a könyvtár látogatóit. A közelmúlt egyéb kiállításai közül kiemelkedő volt a Dürer, Hemingway és a Lukács György-émlékkiállítás.

FÖLDES MIHÁLY íróval találkoztak június 4-én a Magyar Néphadsereg székesfehérvári Helyőrségi Klubja Könyvtárának olvasói. A rendezvényt nagy érdeklődés kísérte, a résztvevők bensőséges beszélgetése az íróval a késő esti órákig tartott. Július 2-án Hemingwayről beszélgettek a könyvtárban összegyűlt irodalombarátok, a könyvtáros vezetésével.

A NYÁRI HÓNAPOKBAN sem szüneteltek a gyermekfoglalkozások a Helyőrségi Klub könyvtárában. A vasárnapokon megtartott vetélkedők, "mesekvartettek", továbbá a gyermekek közreműködésével megrendezett "élő képeskönyvek" népszerűek voltak a legifjabb olvasók körében.

AZ AMAZONASI INDIÁNOK című néprajzi kiállítást tekintették meg június 22-én délután az István Király Múzeumban a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár gyermekkönyvtárának olvasói. A muzeumlátogatáson az indián-élet irodalmának legszorgalmasabb buvárai vettek részt.

A NEMZETKÖZI Ujságíró Oktatási Központ XI. tanfolyamának rádiós ujságíró hallgatói Fejér megyei látogatásuk során június 1-én d.u. felkeresték a megyei könyvtárat is. A négy szudáni, három egyiptomi, két nigériai és egy-egy sziriai, illetve pakisztáni rádiós azonban még a VIDEOTON televízió- és rádióüzemének, valamint a Fejér megyei Hírlap szerkesztőségének volt vendége.

A VÖRÖSMARTY MIHÁLY Megyei Könyvtár és a Velinszky László Városi Könyvtár olvasószolgálati munkatársai július 15-16-án meglátogatták a Veszprém megyei könyvtárat. A megyei könyvtár dolgozói több csoportban még a győri, a pécsi és a szombathelyi megyei könyvtárba jutottak el tapasztalatcsere-utjaik során július és augusztus folyamán.

SZLOVÁK közművelődési könyvtárosok nagyobb csoportja látogat-

ta meg július 16-án a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárat. Az Érsekújvárról érkezett huszonöt könyvtáros még aznap a város nevezetességeivel ismerkedett.

TIZENHAT Fejér megyei függetlenített szakszervezeti könyvtáros július 7-én Szombathelyre látogatott. Tapasztalatcsere-utjuk során megtekintették az új megyei könyvtárat, és a Vas megyei szakszervezeti könyvtárhálózat munkájával ismerkedtek.

FÁJDALMAS KÖTELESSÉGÜNK, hogy több, egymás után következő számunkban sorra szeretett munkatársainktól kell végső búcsút vennünk. Megyénk könyvtárügyét újabb veszteség érte: 1971. június 26-án, rövid szenvedés után, 78 éves korában meghalt Harmati Jenő nyugalmazott iskolaigazgató, Szabadbattyán község könyvtárosa.

Mint fiatal tanító, 1919-ben a Tanácsköztársaság mellett állt, kapcsolatban volt Velinszky Lászlóval. "...Akkor jött haza a frontról - írja róla Jankovich Ferenc. - A háború után meggyült a baja a helyi iskolaszéki elnökkel, a plébánossal, mert a kömmün alatt megtanított bennünket az Internacionáléra. Ma is hallom mosolygós hangját, látom tömpe mutatópálcája suhánását, ahogy szeliden rezegtetve előénekli - Föl, föl, ti rabjai a földnek... Hat osztály gyermeknépe meg visszazengi, az ablakon a béresek odanéznek..." Generációk indultak az életbe a keze alól. Sárpentelén nemcsak tanítója, de fölfedezője: első olvasója volt Jankovich Ferencnek, aki oldalakon keresztül szeretettel szól róla önéletrajzában: "...hálával gondolok reá vissza: ő bírta rá szüleimet, hogy irassanak középiskolába." Az ő visszaemlékezéséből tudjuk, hogy ez a "mosolygós, kövérkés, lágy, kékszemű bácsika", "a jó ember", Harmati Jenő a "fél szekrényt kitevő" akkori iskolai könyvtárból is csak az értékes irodalmat adta tanítványai - s a későbbi nagy író kezébe ...

Szabadbattyánban 1957-től könyvtároskodott; az ő szorgalmas és példamutató tevékenysége alatt fejlődött az akkor még csak hatszáz kötetnyi kis letéti állomány a mai öt és félezer kötetes szabadpolcos községi könyvtárrá. Magas kora ellenére sem vált meg olvasóitól, - mindvégig őket szolgálta. Emléke tanítványaiban, munkatársaiban él tovább, akik most folytatják, amit ő a hosszú, szerény és csöndes munkás élet végén abbahagyott...